

**TAITEEN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET 2017
LAAJA OPPIMÄÄRÄ**

**GRUNDERNA FÖR LÄROPLANEN FÖR DEN GRUNDLÄGGANDE
KONSTUNDERVISNINGEN 2017
FÖRDJUPAD LÄROKURS (Kapitlen 1–6 och 11)**

SISÄLTÖ/INNEHÅLL

1 OPETUSSUUNNITELMA.....	4
1.1 Opetussuunnitelmajärjestelmä ja opetussuunnitelman laatiminen	4
1.2 Opetussuunnitelman sisältö.....	4
2 TAITEEN PERUSOPETUKSEN LÄHTÖKOHDAT.....	6
2.1 Taiteen perusopetuksen tehtävä	6
2.2 Arvoperusta.....	6
2.3 Oppimiskäsitys.....	6
2.4 Laajan oppimäärän yhteiset tavoitteet.....	7
3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	8
3.1 Oppimisympäristöt.....	8
3.2 Toimintakulttuuri	8
4 OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE.....	9
4.1 Opintojen laajuus	9
4.2 Opintojen rakenne	9
5 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN.....	9
6 OPPIMISEN ARVIOINTI.....	10
6.1 Arvioinnin tehtävä ja tavoitteet.....	10
6.2 Arviointi opintojen aikana	10
6.3 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen	10
6.4 Oppimäärän arviointi	11
6.5 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot	11
7 ARKKITEHTUURI.....	13
7.1 Varhaisiän arkkitehtuurikasvatus.....	13
7.2 Arkkitehtuurin perusopinnot.....	13
7.3 Arkkitehtuurin syventävät opinnot.....	15
7.4 Aikuisten arkkitehtuurin opetus	17
7.5 Työtavat arkkitehtuurin opetuksessa.....	17
7.6 Oppimisen arviointi arkkitehtuurin opetuksessa.....	17

8 KUVATAIDE	19
8.1 Varhaisiän kuvataidekasvatus	19
8.2 Kuvataiteen perusopinnot	19
8.3 Kuvataiteen syventävät opinnot	21
8.4 Aikuisten kuvataiteen opetus	23
8.5 Työtavat kuvataiteen opetuksessa	23
8.6 Oppimisen arviointi kuvataiteen opetuksessa	24
9 KÄSITYÖ	25
9.1 Varhaisiän käsityökasvatus	25
9.2 Käsityön perusopinnot	26
9.3 Käsityön syventävät opinnot	27
9.4 Aikuisten käsityön opetus	29
9.5 Työtavat käsityön opetuksessa	29
9.6 Oppimisen arviointi käsityön opetuksessa	29
10 MEDIATAITEET	31
10.1 Varhaisiän mediataiteiden kasvatus	31
10.2 Mediataiteiden perusopinnot	31
10.3 Mediataiteiden syventävät opinnot	33
10.4 Aikuisten mediataiteiden opetus	34
10.5 Työtavat mediataiteiden opetuksessa	35
10.6 Oppimisen arviointi mediataiteiden opetuksessa	35
11 MUSIIKKI	37
11.1 Varhaisiän musiikkikasvatus	37
11.2 Musiikin perusopinnot	37
11.3 Musiikin syventävät opinnot	39
11.4 Aikuisten musiikin opetus	40
11.5 Työtavat musiikin opetuksessa	40
11.6 Oppimisen arviointi musiikin opetuksessa	40
12 SANATAIDE	42
12.1 Varhaisiän sanataidekasvatus	42
12.2 Sanataiteen perusopinnot	42
12.3 Sanataiteen syventävät opinnot	44
12.4 Aikuisten sanataiteen opetus	45
12.5 Työtavat sanataiteen opetuksessa	45
12.6 Oppimisen arviointi sanataiteen opetuksessa	45
13 SIRKUSTAIDE	47
13.1 Varhaisiän sirkuskasvatus	47
13.2 Sirkustaiteen perusopinnot	47
13.3 Sirkustaiteen syventävät opinnot	49
13.4 Aikuisten sirkustaiteen opetus	50
13.5 Työtavat sirkustaiteen opetuksessa	50
13.6 Oppimisen arviointi sirkustaiteen opetuksessa	51
14 TANSSI	53
14.1 Varhaisiän tanssikasvatus	53
14.2 Tanssin perusopinnot	53

14.3	Tanssin syventävät opinnot.....	55
14.4	Aikuisten tanssin opetus.....	56
14.5	Työtavat tanssin opetuksessa	56
14.6	Oppimisen arviointi tanssissa.....	57
15	TEATTERITAIDE.....	58
15.1	Varhaisiän teatterikasvatus	58
15.2	Teatteritaiteen perusopinnot.....	58
15.3	Teatteritaiteen syventävät opinnot	60
15.4	Aikuisten teatteritaiteen opetus	61
15.5	Työtavat teatteritaiteen opetuksessa.....	61
15.6	Oppimisen arviointi teatteritaiteen opetuksessa.....	62

GRUNDERNA FÖR LÄROPLANEN FÖR DEN GRUNDLÄGGANDE KONSTUNDERVISNINGEN 2017/FÖRDJUPAD LÄROKURS	63
---	----

1	LÄROPLAN	63
1.1	Läroplanssystemet och utarbetandet av läroplanen	63
1.2	Läroplanens innehåll	63
2	UTGÅNGSPUNKTERNA FÖR DEN GRUNDLÄGGANDE KONSTUNDERVISNINGEN ...	65
2.1	Den grundläggande konstundervisningens uppgift.....	65
2.2	Värdegrund.....	65
2.3	Synen på lärandet	65
2.4	De gemensamma målen för den fördjupade lärokursen.....	66
3	GENOMFÖRANDET AV STUDIerna	67
3.1	Lärmiljöerna.....	67
3.2	Verksamhetskulturen	67
4	STUDIERNAS OMFATTNING OCH UPPBYGGNAD.....	68
4.1	Studiernas omfattning	68
4.2	Studiernas uppbyggnad	68
5	INDIVIDUALISERING AV LÄROKURSEN	68
6	BEDÖMNING AV LÄRANDET	69
6.1	Bedömningens uppgift och mål	69
6.2	Bedömning under studierna	69
6.3	Identifiering av kunnande och tillgodoräknande av studier	69
6.4	Bedömning av lärokursen	70
6.5	Betygen och de uppgifter som ska antecknas i dem	70
11	MUSIK.....	73
11.1	Förberedande musikundervisning för barn under skolåldern	73
11.2	Grundstudier i musik.....	73
11.3	Fördjupade studier i musik.....	75
11.4	Musikundervisning för vuxna	76
11.5	Arbetsmetoderna i musikundervisningen.....	76
11.6	Bedömning av lärandet i musikundervisningen.....	76

1 OPETUSSUUNNITELMA

1.1 Opetussuunnitelmajärjestelmä ja opetussuunnitelman laatiminen

Taiteen perusopetuksen ohjausjärjestelmän osia ovat

- laki (633/1998) ja asetus (813/1998) taiteen perusopetuksesta
- Opetushallituksen määräys taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma.

Koulutuksen järjestäjä laatii ja hyväksyy kullekin taiteenalan opetussuunnitelman Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaan tarkentaen ja täsmentäen niitä.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset tarpeet ja valmiudet, taiteenalan traditio ja paikallinen kulttuuriperintö, taiteenalan kansalliset ja kansainväliset muutokset, jatko-opintojen vaatimukset sekä oppilaitoksen ja sen toimintaympäristön omaleimaisuus.

Oppilaitoksen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen opettajien ja mahdollisuuksien mukaan myös oppilaiden, huoltajien ja muiden tahojen kanssa. Yhteistyö eri tahojen kanssa tukee opetussuunnitelmaprosessin onnistumista.

1.2 Opetussuunnitelman sisältö

Opetussuunnitelman tulee sisältää seuraavat asiat:

- oppilaitoksen toiminta-ajatus
- oppilaitoksen arvot, oppimiskäsitys, oppimisympäristö ja työtavat
- oppilaitoksen toimintakulttuuri
- opetuksen rakenne ja laajuus
- opetuksen yleiset tavoitteet
- perusopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja arvioinnin kohteet
- syventävien opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja arvioinnin kohteet sekä laajan oppimäärän arvioinnin kriteerit
- oppimisen arviointi
- oppimäärän yksilöllistäminen
- oppilaaksi ottamisen periaatteet
- yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa
- toiminnan jatkuva kehittäminen.

Koulutuksen järjestäjä määrittelee laajan oppimäärän perusopintojen ja syventävien opintojen opintokokonaisuuksien tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet riittävän selkeästi ja tarkasti, jotta oppilas ja hänen huoltajansa voivat saada opinnoista riittävästi tietoa.

Koulutuksen järjestäjä suunnittelee ja toteuttaa oppilaitoksen opetuksen vuosittaisen tarjonnan opetussuunnitelman pohjalta. Koulutuksen järjestäjä arvioi antamaansa

koulutusta ja osallistuu toimintansa ulkopuoliseen arviointiin [Laki taiteen perusopetuksesta (633/1998) 7 § (muutettu lailla 1301/2013)]. Opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja sitä edelleen kehitetään osana tätä tehtävää.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 5 a §:n mukaan (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

2 TAITEEN PERUSOPETUKSEN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Taiteen perusopetuksen tehtävä

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksessa luodaan edellytyksiä taidesuhteen kehittymiselle ja elinikäiselle taiteenalan harrastamiselle. Opetus kehittää taiteenalan ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle. Taiteenalan opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaiden identiteettien rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä.

Taiteen perusopetus luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi Suomessa. Taiteen perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

2.2 Arvoperusta

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat arvoperustaan, jonka mukaan taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Ihminen vaikuttaa elämäänsä toimimalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Taiteen perusopetus perustuu käsitykseen jokaisen ihmisen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta yksilönä ja yhteisöjen jäsenenä. Opetuksessa huomioidaan sukupuolten tasa-arvo ja sukupuolen moninaisuus. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä.

Opetuksen lähtökohtana ovat kullekin taiteenalan ominaiset tiedon tuottamisen ja esittämisen tavat. Taiteeseen sisältyvät esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat pohtimaan ja arvioimaan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta. Taiteen perusopetuksessa luodaan pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävälle tulevaisuudelle.

2.3 Oppimiskäsitys

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet perustuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus

ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja kehollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kaikilla taiteenaloilla kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

2.4 Laajan oppimäärän yhteiset tavoitteet

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän tavoitteena on luoda edellytyksiä elinikäiselle taiteen harjoittamiselle ja aktiiviselle kulttuuriselle osallisuudelle. Taiteenalan laajan oppimäärän opinnot tarjoavat mahdollisuuksia osaamisen monipuoliseen ja päämäärätietoiseen kehittämiseen sekä taiteesta nauttimiseen. Oppilaita innostetaan käyttämään taidetta yhteistyön, vaikuttamisen ja osallistumisen välineenä.

Laajan oppimäärän tavoitteena on vahvistaa oppilaiden oppimisen iloa, opiskelumotivaatiota ja luovaa ajattelua huomioimalla heidän vahvuutensa, potentiaalinsa ja kiinnostuksen kohteensa. Oppilaita rohkaistaan asettamaan omia oppimistavoitteita ja tekemään opintoihin liittyviä valintoja niiden pohjalta. Taiteenalan opintojen edetessä oppilasta ohjataan ottamaan yhä enemmän vastuuta omasta oppimisestaan.

Laajan oppimäärän opinnot tarjoavat oppilaalle mahdollisuuden kehittää hänelle merkityksellisiä taiteenalan ilmaisutapoja. Oppilaita kannustetaan tulkitsemaan ja arvottamaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Opinnoissa kehittyvä monilukutaito tukee oppilaiden kriittistä ajattelua ja oppimisen taitoja. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan taiteenalaa myös historiallisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä.

3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

3.1 Oppimisympäristöt

Taiteen perusopetuksessa oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa taiteenalan opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Lähtökohtana on, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Ne ovat ilmapiiriltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan.

Monipuolisten oppimisympäristöjen tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ja innostaa heidät oppimiseen. Ne myös tarjoavat jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden onnistumiseen ja osaamisen kokemuksiin. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt luovat edellytykset taiteenalan ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Oppimisympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon myös taiteidenvälinen osaaminen.

Oppimisympäristöjen suunnittelussa ja kehittämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet, taidot ja kiinnostuksen kohteet sekä oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuva osaamisen karttuminen. Asianmukaiset tilat, työvälineet, materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö antavat mahdollisuuden taiteenalan opiskeluun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Oppimisympäristöjen valinnassa otetaan huomioon oppilaitoksen ulkopuolisten toimijoiden tarjoamat mahdollisuudet. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.

3.2 Toimintakulttuuri

Taiteen perusopetuksen oppilaitoksen toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavien normien tulkinnasta, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Yhteinen toimintakulttuuri edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa sekä vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta. Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus, kielitietoisuus ja tekijänoikeudet.

Toimintakulttuurin kehittäminen tarkoittaa myös jatkuvaa pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämistä. Olennaista toimintakulttuurin kehittämisessä on oppilaitoksen johtaminen sekä opetuksen arkikäytäntöjen organisointi, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi. Avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta tarvitaan sekä oppilaitosyhteisön sisäisessä että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

4 OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE

4.1 Opintojen laajuus

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän laskennallinen laajuus on 1300 tuntia, josta perusopintojen laskennallinen laajuus on 800 tuntia ja syventävien opintojen 500 tuntia. Opintojen laajuuden laskennallisena perustana on käytetty 45 minuutin pituista oppituntia. Perusopintoja edeltävän varhaisiän kasvatuksen laskennallisesta laajuudesta päättää koulutuksen järjestäjä.

Annettavan opetuksen tulee mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen taiteenalan oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen. Laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta järjestettäessä on pyrittävä joustavuuteen niin, että taiteenala, oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon.

4.2 Opintojen rakenne

Laajan oppimäärän opinnot eri taiteenaloilla muodostuvat taiteenalan perusopinnoista ja syventävistä opinnoista sekä mahdollisesta varhaisiän kasvatuksesta. Perusopintojen ja syventävien opintojen valtakunnalliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä varhaisiän kasvatuksen yleiset tavoitteet määritellään näissä opetussuunnitelman perusteissa taiteenaloittain. Taiteen perusopetusta voidaan järjestää myös aikuisille.

Laajan oppimäärän perusopintojen tarkoituksena on taiteenalalle keskeisten taitojen tavoitteellinen harjoittelu ja pitkäjänteinen kehittäminen. Syventävien opintojen tarkoituksena on opintojen laajentaminen tai painottaminen. Sekä perusopintoihin että syventäviin opintoihin voi sisältyä keskenään vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Koulutuksen järjestäjä määrittelee perusopintojen ja syventävien opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Mahdollisen varhaisiän kasvatuksen tavoitteet, sisällöt ja laajuus päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

5 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan menettelytavat, joiden avulla voidaan tarvittaessa yksilöllistää oppimäärää vastaamaan oppilaan opiskelu- ja oppimisedellytyksiä. Oppilaalle laaditaan tällöin henkilökohtainen opiskelusuunnitelma yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Siinä määritellään opintojen yksilöllistetyt tavoitteet, sisällöt, opiskeluaika, opetuksen toteuttamistapa, tarvittavat tukitoimet ja arviointimenettely.

6 OPPIMISEN ARVIOINTI

6.1 Arvioinnin tehtävä ja tavoitteet

Arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan oppimista ja tukea hänen edistymistään opinnoissa. Palautteella ohjataan oppilasta omien tavoitteiden suuntaiseen opiskeluun sekä oman oppimisprosessin ymmärtämiseen. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, monipuolista, oikeudenmukaista ja eettisesti kestävää.

6.2 Arviointi opintojen aikana

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin eri vaiheissa. Arviointi ja sen pohjalta annettava jatkuva palaute on vuorovaikutteista ja edistää oppilaiden osallisuutta. Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja kehittämällä. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta.

Arviointi opintojen aikana perustuu oppilaitoksen opetussuunnitelmassa kuvattuihin perusopintojen ja syventävien opintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin, sisältöihin ja arvioinnin kohteisiin.

Oppilasta perehdytetään taiteenalan arvioinnin kohteisiin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista opintokokonaisuuksista koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassaan päättämällä tavalla.

Taiteenalan laajan oppimäärän perusopintojen päättyessä oppilas saa todistuksen suoritetuista opinnoista. Siinä annetaan sanallinen arviointi oppilaan suorittamista perusopinnoista.

Laajan oppimäärän opintojen aikaista arviointia täsmennetään taiteenalakohtaisesti näissä taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa.

6.3 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksiluettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksilukemisessa menetellään kuten edellä on kuvattu.

6.4 Oppimäärän arviointi

Oppilaalle annetaan taiteenalan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot ja syventävät opinnot.

Taiteenalan laajan oppimäärän syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö. Lopputyö arvioidaan osana taiteenalan laajan oppimäärän opintoja.

Laajan oppimäärän arviointi perustuu oppilaitoksen opetussuunnitelmassa kuvattuihin syventävien opintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin, sisältöihin ja arvioinnin kohteisiin sekä oppilaitoksen opetussuunnitelmassa kuvattuihin koko laajan oppimäärän arvioinnin kohteisiin ja arvioinnin kriteereihin.

Oppilaan suorittamista laajan oppimäärän opinnoista annetaan sanallinen arvio ja numeroarvosana. Laajan oppimäärän päättötodistuksessa annetaan sanallinen arviointi oppilaan suorittamista laajan oppimäärän opinnoista. Mikäli oppilas pyytää, hän saa annetun numeroarvosanan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistukseensa.

Numeroarvosanan pyytämisen menettelyistä päätetään opetussuunnitelmassa.

Numeroarvioinnissa käytetään seuraavaa arvosana-asteikkoa:

Erinomainen 5

Kiitettävä 4

Hyvä 3

Tyydyttävä 2

Hyväksytty 1

Laajan oppimäärän arviointia täsmennetään taiteenalakohtaisesti näissä taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa.

6.5 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistus

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- suoritettut perusopinnot ja niiden laajuus
- sanallinen arviointi suoritetuista perusopinnoista
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima

- kunnan päätös taiteenalan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymisestä (päivämäärä) tai opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistus voi sisältää liitteitä.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot
 - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat syventävät opinnot
 - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
 - syventäviin opintoihin sisältyvän laajan oppimäärän lopputyön aihe
- sanallinen arviointi suoritetuista laajan oppimäärän opinnoista
- mahdollinen arvosana suoritetuista laajan oppimäärän opinnoista
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- kunnan päätös taiteenalan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymisestä (päivämäärä) tai opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- mahdollinen arvosana-asteikko
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä.

Osallistumistodistus oppilaan suorittamista taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opinnoista.

Oppilaalle annetaan pyydetessä osallistumistodistus suorittamistaan taiteenalan laajan oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

7 ARKKITEHTUURI

Taiteen perusopetuksen arkkitehtuurin laajan oppimäärän tehtävänä on vahvistaa oppilaan elinikäistä arkkitehtuurisuhdetta sekä luoda edellytykset omalle ilmaisulle ja tulkinnalle. Oppilaiden kokemukset, oivallukset, mielikuvitus ja tekemisen ilo luovat perustan moniaistiselle sekä elämykselliselle arkkitehtuurin tutkimiselle. Arkkitehtuuria tarkastellaan kokemuksellisena tilan taiteena ja aina läsnä olevana rakennettuna ympäristönä, jonka mittakaava ulottuu yksittäisistä esineistä laajoihin kokonaisuuksiin. Opinnot tukevat oppilaan käsitystä itsestä aktiivisena, osaavana ja luovana toimijana. Oppilasta kannustetaan osallistumaan ja vaikuttamaan ympäristön rakentamisen prosesseihin sekä kulttuuriperinnön vaalimiseen ja uudistamiseen. Arkkitehtuurin vaikutusta yhteiskuntaan, luontoon ja kulttuuriin tarkastellaan opinnoissa esteettiseltä, ekologiselta ja eettiseltä kannalta. Oppilasta ohjataan oman tekemisen ja osallisuuden kokemisen kautta tunnistamaan rakennetun ympäristön laadun merkitys ihmisen hyvinvoinnille. Opetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaiden valmiuksia omaehtoiseen harrastamiseen, elinikäiseen oppimiseen ja opintojen jatkamiseen muissa koulutusmuodoissa.

7.1 Varhaisiän arkkitehtuurikasvatus

Varhaisiän arkkitehtuurikasvatuksen lähtökohtana ovat lapsen elämismaailmasta nousevat kokemukset. Iloinen, elämyksellinen ja oivaltava toiminta luo pohjan, joka innostaa lasta havaintojen, näkemysten ja ideoiden ilmaisemiseen. Arkkitehtuurin ilmiöihin tutustutaan leikkien ja liikkuen, tutkien ja kokeillen sekä taiteen ilmaisukeinoja soveltaen. Toiminnassa painottuvat moniaistinen havainnointi, tutkiva työskentely, suunnittelun harjoittelu ja kolmiulotteinen rakentaminen. Varhaisiän arkkitehtuurikasvatus tukee ajattelun, oppimaan oppimisen ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä sekä itsetunnon ja myönteisen minäkuvan muodostumista. Toiminta kannustaa iloitsemaan omasta ja toisten työstä sekä harjaannuttaa toimimaan ryhmässä muut huomioiden. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän arkkitehtuurikasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

7.2 Arkkitehtuurin perusopinnot

Tavoitteet

Arkkitehtuurin perusopintojen tavoitteena on mahdollistaa taiteenalan pitkjänteinen opiskelu. Koulutuksen järjestäjä määrittelee opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden pohjalta perusopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet. Perusopintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Ympäristösuhde

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan omakohtaisen ja elämyksellisen arkkitehtuurisuhteen muodostumista
- kehittää oppilaan moniaistisen havainnoinnin ja tilallisen hahmottamisen taitoja
- kannustaa oppilasta tutkimaan ihmisen, luonnon ja rakennetun ympäristön vuorovaikutusta.

Rakennetun ympäristön lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kartuttamaan rakennetun ja muotoillun ympäristön ilmiöiden ymmärtämisessä tarvittavaa yleissivistystä
- tarjota oppilaalle näkökulmia arkkitehtuurin historian, rakennusperinnön ja nykyarkkitehtuurin tarkasteluun
- ohjata oppilasta tarkastelemaan arkkitehtuuria taiteiden ja tieteiden välisenä alana
- auttaa oppilasta hahmottamaan arkkitehtuurin suhdetta muihin taiteisiin ja visuaaliseen kulttuuriin.

Suunnittelu ja ilmaisu

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan ilmaisun ja luovan ongelmanratkaisukyvyyn kehittymistä
- tukea oppilaan arkkitehtonisen ajattelun kehittymistä ja keskeisten käsitteiden omaksumista
- ohjata oppilasta harjoittelemaan suunnittelun periaatteita ja vaiheita sekä toteuttamaan omiin ideoihin perustuvia suunnitelmia
- tukea oppilaan työskentely- ja arviointitaitojen kehittymistä.

Yhteiskunnallisuus ja osallisuus

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta tutustumaan rakennetun ympäristön kehittymiseen kulttuuri- aika- ja paikkasidonnaisena prosessina
- innostaa oppilasta tutkimaan arkkitehtuurin ja yhteiskunnallisen kehityksen vuorovaikutusta
- ohjata oppilasta arvioimaan ja arvottamaan rakennettua ympäristöä
- vahvistaa oppilaan edellytyksiä osallistua ympäristön kehittämiseen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Keskeiset sisällöt

Arkkitehtuurin perusopinnoissa taiteenalaan tarkastellaan rakennetun ympäristön pienistä yksityiskohdista suuriin kokonaisuuksiin, menneisyydestä tulevaisuuteen ja lokaalista globaaliin ulottuvana ilmiönä ja kolmiulotteisena tilan taiteena. Opetuksen sisällöt rakennetaan monipuolisesti näitä näkökulmia yhdistellen. Sisältöjen valinnassa huomioidaan oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä erilaiset ajankohtaiset ilmiöt. Lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ja havainnot rakennetusta ympäristöstä.

Omat ympäristöt

Opetuksen sisällöt valitaan oppilaan oman elämismaailman rakennetuista ympäristöistä ja arkkitehtuurin ilmiöistä. Opetuksessa käsitellään ihmisen, luonnon ja rakennetun ympäristön välistä vuorovaikutusta.

Ajankohtaiset ilmiöt

Opetuksen sisällöt valitaan ajankohtaisista suunnittelu- ja rakennushankkeista sekä näyttelyistä ja eri medioissa käytävästä keskustelusta. Opetuksessa käsitellään oman toiminnan ja rakennetun ympäristön vuorovaikutusta sekä tutustutaan osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksiin.

Arkkitehtuurin maailma

Opetuksen sisällöt valitaan eri kulttuureiden ja aikakausien rakennetuista ympäristöistä. Opetuksessa tutustutaan arkkitehtuurin peruselementteihin, rakennetun ympäristön suunnittelun lähtökohtiin ja periaatteisiin sekä arkkitehdin luovaan työskentelyprosessiin.

7.3 Arkkitehtuurin syventävät opinnot

Tavoitteet

Arkkitehtuurin syventävien opintojen tavoitteena on, että oppilas syventää suhdettaan taiteenalaan omien tavoitteidensa suuntaisesti. Koulutuksen järjestäjä määrittelee opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden pohjalta syventävien opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet. Syventäviin opintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Ympäristösuhde

Opetuksen tavoitteena on

- syventää oppilaan omakohtaista ja elämyksellistä suhdetta rakennettuun ympäristöön
- kehittää oppilaan ympäristöhavaintojen ja tilallisten kokemusten tulkinnan taitoja
- vahvistaa oppilaan ymmärrystä ihmisen, luonnon ja rakennetun ympäristön välisestä vuorovaikutuksesta.

Rakennetun ympäristön lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- syventää rakennetun ja muotoillun ympäristön ilmiöiden ymmärtämisessä tarvittavaa yleissivistystä oppilaan omien kiinnostuksen kohteiden pohjalta
- kannustaa oppilasta arkkitehtuurin historian, rakennusperinnön ja nykyarkkitehtuurin laaja-alaiseen tarkasteluun
- kannustaa oppilasta hyödyntämään näkemyksiään arkkitehtuurista taiteiden ja tieteiden välisenä alana omassa työskentelyssään
- auttaa oppilasta ymmärtämään arkkitehtuurin olemusta suhteessa muihin taiteisiin ja visuaaliseen kulttuuriin.

Ilmaisu ja suunnittelu

Opetuksen tavoitteena on

- vahvistaa oppilaan ilmaisun ja luovan ongelmanratkaisukyvyyn kehittymistä
- syventää oppilaan kykyä tuottaa arkkitehtonisia ideoita ja ratkaisuja
- ohjata oppilasta soveltamaan suunnittelun keskeisiä käsitteitä, periaatteita ja prosesseja omassa työskentelyssään
- kannustaa oppilasta asettamaan tavoitteita osaamisensa kehittämiseksi
- rohkaista oppilasta antamaan ja vastaanottamaan palautetta sekä kehittämään itsearviointitaitojaan.

Yhteiskunnallisuus ja osallisuus

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta syventämään näkemyksiään rakennetun ympäristön kehittymisestä aika-, paikka ja kulttuurisidonnaisena prosessina
- innostaa oppilasta syventämään tietämystään arkkitehtuurin ja yhteiskunnallisen kehityksen vuorovaikutuksesta
- vahvistaa oppilaan kykyä arvioida ja arvottaa rakennettua ympäristöä
- kannustaa oppilasta osallistumaan ympäristön kehittämiseen ja vaikuttamaan kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen.

Keskeiset sisällöt

Arkkitehtuurin syventävissä opinnoissa taiteenalaa tarkastellaan rakennetun ympäristön pienistä yksityiskohdista suuriin kokonaisuuksiin, menneisyydestä tulevaisuuteen ja lokaalista globaaliin ulottuvana ilmiönä ja kolmiulotteisena tilan taiteena. Opetuksen sisällöt rakennetaan monipuolisesti näitä näkökulmia yhdistellen. Sisältöjen valinnassa huomioidaan oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä erilaiset ajankohtaiset ilmiöt. Lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ja havainnot rakennetusta ympäristöstä.

Omat ympäristöt

Opetuksen sisällöt valitaan oppilaan oman elämismaailman rakennetuista ympäristöistä ja arkkitehtuurin ilmiöistä. Opetuksessa käsitellään ihmisen, luonnon ja rakennetun ympäristön välistä vuorovaikutusta.

Ajankohtaiset ilmiöt

Opetuksen sisällöt valitaan ajankohtaisista suunnittelu- ja rakennushankkeista sekä näyttelyistä ja eri medioissa käytävästä keskustelusta. Opetuksessa käsitellään oman toiminnan ja rakennetun ympäristön vuorovaikutusta sekä tutustutaan osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksiin.

Arkkitehtuurin maailma

Opetuksen sisällöt valitaan eri kulttuureiden ja aikakausien rakennetuista ympäristöistä. Opetuksessa tutustutaan arkkitehtuurin peruselementteihin, rakennetun ympäristön suunnittelun lähtökohtiin ja periaatteisiin sekä arkkitehdin luovaan työskentelyprosessiin.

7.4 Aikuisten arkkitehtuurin opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan arkkitehtuurin laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Aikuisten opetuksen tavoitteena on henkilökohtaisen arkkitehtuurisuhteen syventäminen oivaltamiseen ja luovuuteen innostavan työskentelyn kautta. Aikuisten opetuksessa huomioidaan oppijan aiemmat opinnot ja kokemukset sekä hänen omat oppimistavoitteensa ja kiinnostuksen kohteensa. Aikuista oppijaa ohjataan itsenäiseen työskentelyyn ja kannustetaan opitun hyödyntämiseen omassa elämässään.

7.5 Työtavat arkkitehtuurin opetuksessa

Arkkitehtuurin laajan oppimäärän työtapojen valinnalla tuetaan oppimaan oppimisen, vuorovaikutustaitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä. Opetuksessa tutustutaan arkkitehtuuriin elämyksellisesti ja kokemuksellisesti, tutkimalla ja arvottamalla sen erilaisia ilmiöitä niin fyysisessä kuin virtuaalisessa maailmassa. Moniaistinen havainnointi, ideoiden kehittäminen luonnostelemalla, suunnitelmien esittäminen erilaisin välinein ja tekniikoin sekä kolmiulotteinen rakentaminen eri mittakaavoissa ovat osa työskentelyprosessia. Työskentelyssä korostuu käsillä tekemisen ja oivaltamisen ilo. Työtapojen ja materiaalien valintaa ohjaavat rakentamisen perinne ja kestävän kehityksen periaatteet.

7.6 Oppimisen arviointi arkkitehtuurin opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan arkkitehtuurin opintojen edistymistä. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itsearviointiin ja vertaisarviointiin. Kannustavalla, monipuolisella ja jatkuvalla palautteella oppilasta ohjataan omien oppimistavoitteiden asettamiseen sekä kehittyvän oman ja toisten oppilaiden osaamisen arvostamiseen. Oppilasta perehdytetään arkkitehtuurin arvioinnin kohteisiin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista arkkitehtuurin opintokokonaisuuksista opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla.

Arkkitehtuurin laajan oppimäärän oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetukselle asetettuihin tavoitealueisiin: *Ympäristösuhde; Rakennetun ympäristön lukutaito; Ilmaisu ja suunnittelu; Yhteiskunnallisuus ja osallisuus.*

Perusopinnoissa arvioinnilla tuetaan arkkitehtuurin keskeisten taitojen harjoittelua ja niiden kehittymistä sekä yhdessä oppimista. Jatkuvassa arvioinnissa ja muussa palautteessa hyödynnetään monipuolisesti itsearviointia ja vertaisarviointia. Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan tavoitteisiin perustuvat perusopintojen opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet.

Syventävissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan opintojen painottumista oppilaan yksilöllisten oppimistavoitteiden mukaisesti. Arvioinnilla ja muulla palautteella

tuetaan oppimistavoitteiden asettamista sekä reflektoinnin, itseohjautuvuuden ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö, joka muodostuu taiteellisesta työstä, työskentelyprosessin kuvauksesta ja omaa oppimisprosessia pohtivasta sanallisesta osiosta. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan asettamat tavoitteet ja syventävien opintojen suuntautuminen. Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan tavoitteisiin perustuvat syventävien opintojen opintokokonaisuuksien ja niihin sisältyvän lopputyön arvioinnin kohteet sekä laajan oppimäärän arvioinnin kriteerit.

8 KUVATAIDE

Taiteen perusopetuksen kuvataiteen laajan oppimäärän tehtävänä on tukea oppilaan kasvua, itsetuntemusta, identiteetin rakentumista ja kulttuurista osaamista kuvataiteen keinoin. Opetus vahvistaa oppilaan kokemusta itsestään visuaalisen kulttuurin aktiivisena toimijana sekä luovana ja vastuullisena yhteisön jäsenenä. Opinnot kehittävät visuaalisen havainnoinnin, ajattelun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja sekä luovat edellytyksiä uuden oppimiselle.

Opetus rakentaa yhteyksiä oppilaiden omien kuvallisten kulttuurien sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin välille. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin jatkuvaa muuntumista ja avoimia rajoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia syventyä heille merkityksellisiin sisältöihin, teemoihin ja ilmaisun keinoihin. Oppilaiden kokemusmaailmaan kiinnittyvällä lähestymistavalla luodaan perustaa oivalluksia herättävälle oppimiselle ja tekemisen ilolle. Oppilasta kannustetaan nauttimaan kuvataiteesta sekä arvostamaan omaa ja muiden taiteellista työtä.

Opintojen edetessä oppilas harjaantuu tulkitsemaan, arvioimaan ja arvottamaan kuvallisia ilmiöitä eri näkökulmista. Opetuksessa kannustaa pohtimaan kuvataiteen yhteiskunnallisia merkityksiä. Oppilasta rohkaistaan tarkastelemaan omaa taiteellista työskentelyä suhteessa visuaalisen kulttuurin kenttään. Taiteen toimintatapoja käytetään vuorovaikutuksen, yhteistyön, osallistumisen ja vaikuttamisen välineenä. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti paikallisia kulttuuripalveluita ja muita resursseja. Opinnot antavat valmiuksia kuvataiteen elinikäiselle ja omaehtoiselle harrastamiselle sekä opintojen jatkamiselle muissa koulutusmuodoissa.

8.1 Varhaisiän kuvataidekasvatus

Varhaisiän kuvataidekasvatuksen lähtökohtana ovat lapsen elämismaailmaa koskettavat visuaalisen kulttuurin ilmiöt. Opetuksessa kuvataidetta ja visuaalista maailmaa lähestytään leikinomaisin keinoin, rohkaisten lasta ilmaisemaan ja pohtimaan havaintojaan ja tulkintojaan nähdystä, kuullusta, koetusta ja kuvitellusta. Lapsen aktiivista toimijuutta ja moniaistista suhdetta maailmaan vahvistetaan tutkivien, kokeilevien ja taiteiden välisten työskentelytapojen kautta. Opetus kannustaa iloitsemaan omasta ja toisten työstä sekä toimimaan ryhmässä muut huomioiden. Motorisia taitoja ja pitkäjänteisyyttä harjoitellaan kokeilemalla vaihtelevia työtapoja ja välineitä. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän kuvataidekasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

8.2 Kuvataiteen perusopinnot

Tavoitteet

Kuvataiteen perusopintojen tarkoituksena on oppilaan kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun tavoitteellinen ja pitkäjänteinen kehittäminen. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaan omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista ja identiteetin rakentumista

kuvataidekulttuurin aktiivisena toimijana. Koulutuksen järjestäjä määrittelee opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden pohjalta perusopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet.

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan itsetuntemuksen ja taidesuhteen kehittymistä kuvallisen työskentelyn ja oman oppimisen reflektoinnin kautta
- kannustaa oppilasta tekemään omia ratkaisuja, tunnistamaan innoituksen lähteitään ja perehtymään hänelle merkitykselliseen taiteeseen
- tutustuttaa oppilas erilaisiin materiaaleihin, välineisiin, teknologioihin, ilmaisun keinoihin, taiteellisiin prosesseihin ja taiteiden välisiin työskentelytapoihin.

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- ohjata oppilasta tutkimaan kuvan, median ja ympäristön visuaalista kieltä
- ohjata oppilasta tarkastelemaan ja pohtimaan visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmasta
- kannustaa oppilasta sanallistamaan ja perustelemaan tulkintojaan sekä kuuntelemaan ja arvostamaan toisten näkemyksiä
- innostaa oppilasta tutustumaan kuvataiteen historiaan ja nykyhetkeen sekä pohtimaan tulevaisuutta.

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja
- ohjata oppilasta ottamaan omassa toiminnassaan huomioon esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja
- kehittää oppilaan kriittisen ajattelun ja rakentavan kyseenalaistamisen taitoja
- rohkaista oppilasta toimimaan erilaisissa ryhmissä ja yhteisöissä
- tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ajatuksien, tulkintojen ja kannanottojen esittämiseen julkisissa ympäristöissä.

Keskeiset sisällöt

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien

ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisen taiteen lajeja. Opinnoissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan sekä tutustutaan taiteen instituutioihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnon ympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

8.3 Kuvataiteen syventävät opinnot

Tavoitteet

Kuvataiteen syventävien opintojen tarkoituksena on oppilaan kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun syventäminen opintoja laajentamalla tai niitä painottamalla hänen omien tavoitteiden suuntaisesti ja valitsemiaan työtapoja käyttäen. Opetuksen tavoitteena on kannustaa oppilasta osallistumaan ja vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä ja yhteiskuntaan. Syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö, joka muodostuu taiteellisesta työstä, työskentelyprosessin dokumentoinnista ja kirjallisesta osuudesta, jossa oppilas arvioi omaa työtään. Lopputyössä oppilas tuo esiin kuvataiteellista ajatteluaan ja ilmaisuaan sekä hahmottaa niitä suhteessa kuvataiteeseen tai muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Koulutuksen järjestäjä määrittelee opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden pohjalta syventävien opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet.

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- syventää oppilaan taidesuhdetta oman tavoitteellisen kuvailmaisun ja hänelle merkityksellisen taiteen kautta
- vahvistaa oppilaan identiteetin rakentumista kuvallisen työskentelyn, kuvien tulkinna ja oppimisen reflektoinnin kautta
- vahvistaa oppilaan luottamusta omiin näkemyksiin ja ratkaisuihin
- vahvistaa oppilaan osaamista asettamiensa tavoitteiden mukaisissa työskentelyprosesseissa
- tukea oppilaan itsenäistä lopputyöprosessia.

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- syventää oppilaan taitoa havainnoida visuaalista ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- syventää oppilaan taitoa lukea, käyttää ja tulkita kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia ja kuvallisen kerronnan keinoja
- tukea oppilasta kuvallisessa ilmaisussa, pitkäjänteisessä harjoittelussa ja taitojen syventämisessä oppilaan omien tavoitteiden mukaisesti
- rohkaista oppilasta erilaisten materiaalien ja teknologioiden sekä taiteiden välisten menetelmien ja lähestymistapojen käyttöön
- syventää oppilaan kykyä tutkia visuaalisen kulttuurin ilmiöitä tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista
- ohjata oppilasta perustelemaan tulkintojaan ja arvostuksiaan sekä suullisesti että kirjallisesti
- syventää oppilaan taiteen historian, nykytaiteen ja visuaalisten alojen tuntemusta.

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta tarkastelemaan kriittisesti kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja
- vahvistaa oppilaan kykyä toimia yhdessä erilaisissa ryhmissä, yhteisöissä ja ympäristöissä
- syventää oppilaan kriittisen ajattelun valmiuksia sekä tarjota mahdollisuuksia uusien tulkintojen tekemiseen
- kannustaa oppilasta pohtimaan esteettisten, ekologisten ja eettisten arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- ohjata oppilasta tuomaan esiin ajatuksiaan, tulkintojaan ja kannanottojaan julkisissa ympäristöissä.

Keskeiset sisällöt

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin.

Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä.

Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisen taiteen lajeja. Opinnoissa tutustutaan nykyaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan sekä tutustutaan taiteen instituutioihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnon ympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

8.4 Aikuisten kuvataiteen opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan kuvataiteen laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opintojen tarkoituksena on syventää aikuisen oppijan henkilökohtaista suhdetta kuvataiteeseen sekä tukea hänen identiteettiään taiteentekijänä. Opetuksessa perehdytään monipuolisesti nykyaiteelle ominaisiin toimintatapoihin, ilmaisukeinoihin ja käsitteisiin sekä tunnistetaan itselle merkityksellisiä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Opinnot kehittävät käsitteellistämisen, sanallistamisen ja kriittisen ajattelun valmiuksia. Aikuisten opetuksessa huomioidaan oppijan yksilöllinen osaamis- ja kokemuspohja sekä hänen oppimisensa tarpeet. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia taiteellista ajattelua syventäviä työskentelytapoja kuten kuvien tulkintaa, yhteistyöprojekteja, luentoja, keskusteluja ja näyttelykäyntejä. Opiskelijaa ohjataan pitkäjänteisten oppimistavoitteiden asettamiseen, elämänhistoriansa ja -kokemustensa tutkimiseen taiteellisen toiminnan lähtökohtana sekä oman kuvallisen ilmaisun kriittiseen reflektointiin. Opetuksessa hyödynnetään aktiivisesti digitaalisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia.

8.5 Työtavat kuvataiteen opetuksessa

Opetuksessa valitaan työtapoja, jotka kannustavat vuorovaikutukseen, yhdessä tekemiseen, toisilta oppimiseen ja oman oppimisen reflektointiin. Työtapojen valinnoissa huomioidaan oppilaiden omat tavoitteet, yksilölliset tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Oppilasta kannustetaan ottamaan aktiivinen rooli työtapojen valinnassa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä, paikallisia mahdollisuuksia ja kulttuuripalveluja.

Valitut työtavat tukevat tutkivaa asennetta uuden oppimisessa ja kriittisen ajattelun kehittymistä. Työtavoilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, tekniikoiden ja

ilmaisun keinojen käyttö sekä pitkäjänteinen harjoittelu ja taitojen syventäminen. Oppilaita kannustetaan kokeilemiseen, improvisointiin ja sattuman hyödyntämiseen.

8.6 Oppimisen arviointi kuvataiteen opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävä on tukea oppilaan kuvataiteen opintojen edistymistä. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itsearviointiin ja vertaisarviointiin. Itsearvioinnissa oppilasta ohjataan pohtimaan oppimistavoitteitaan, havainnoimaan työskentelyään ja tarkastelemaan oman oppimisen edistymistä. Opettajan antama arviointi ja muu palaute kannustaa oppilasta oppimaan ja ohjaa oppilasta arvostamaan toisten näkemyksiä. Oppilasta perehdytetään kuvataiteen arvioinnin kohteisiin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaille ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista kuvataiteen opintokokonaisuuksista opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla.

Kuvataiteen laajan oppimäärän oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetukselle asetettuihin tavoitealueisiin: *Kuvan, median ja ympäristön lukutaito; Taidemaailmat ja muu visuaalinen kulttuuri; Osallisuus ja vaikuttaminen.*

Perusopinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan ilmaisun, kuvallisen ajattelun, työskentelytaitojen ja itsearviointitaitojen kehittymistä. Jatkuvalla arvioinnilla ja muulla palautteella vahvistetaan oppilaan omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista, identiteetin rakentumista ja aktiivista toimijuutta. Oppilasta kannustetaan oman oppimisen sanallistamiseen. Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan tavoitteisiin perustuvat perusopintojen opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet.

Syventävissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan aiempaa itsenäisempää työskentelyä, oppimisen tavoitteiden asettamista ja lopputyöprosessia. Jatkuvalla arvioinnilla ja muulla palautteella kannustetaan myös osallistumaan ja vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Oppilas kokoaa syventävistä opinnoistaan portfolion, johon sisältyy oman oppimisprosessin kuvausta ja itsearviointia. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan lopputyölleen asettamat tavoitteet. Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan tavoitteisiin perustuvat syventävien opintojen opintokokonaisuuksien ja niihin sisältyvän lopputyön arvioinnin kohteet sekä laajan oppimäärän arvioinnin kriteerit.

9 KÄSITYÖ

Taiteen perusopetuksen käsityön laajan oppimäärän tehtävänä on vahvistaa oppilaan käsityön, muotoilun ja teknologian osaamista. Päämääränä on innostaa oppilasta oivalluksiin, mielikuvitukseen ja tekemisen iloon, jotka luovat perustan tavoitteelliselle, monimateriaalista osaamista ja ilmaisua kehittäväälle luovalle käsityölle. Opinnot harjaannuttavat ja opintojen edetessä syventävät oppilaan taitoja ideoinnissa, tavoitteellisessa suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa, joiden avulla syntyy ratkaisuja, tuotteita, teoksia ja palveluja elinympäristön haasteisiin. Oppilasta ohjataan tutkivaan, elämykselliseen ja monipuoliseen materiaalien ja tekniikoiden käyttöön sekä soveltamaan itsenäisesti oppimaansa eri ympäristöissä.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä kulttuuri-, taide- ja elinkeinoelämän kanssa. Opinnoissa tarjotaan mahdollisuuksia käsitellä suomalaista kulttuuriperintöä, kulttuurin moninaisuutta ja globaaleja kysymyksiä. Oppilaan omaa käsityösuhdetta ja kulttuurista osallisuutta syvennetään kannustamalla häntä havainnoimaan, pohtimaan ja tulkitsemaan esineitä, ympäristöä ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä tarjoamalla hänelle välineitä itsensä ilmaisemiseen ja kannanottamiseen käsityöllisin keinoin. Oppilasta ohjataan tunnistamaan oman toiminnan ja käsityöläisyyden merkityksiä sekä ymmärtämään elinympäristön laadun ja käsityöllisen toiminnan merkitys hyvinvoinnille. Opinnot kannustavat oppilasta pohtimaan vastuullista kuluttamista ja tuottamista ekologisesta, esteettisestä ja eettisestä näkökulmasta.

Opetuksessa tuodaan näkyväksi käsityön, taiteiden ja tieteiden välisyys sekä ohjataan oppilaita niiden soveltamiseen käsityössä. Oppilaita innostetaan havainnoimaan ja tulkitsemaan ilmiöitä sekä käsitteellistämään, tutkimaan, innovoimaan ja rakentamaan uutta. Opetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan käsitystä itsestä aktiivisena, osaavana ja luovana toimijana. Opinnot luovat pohjaa käsityön elinikäiselle harrastamiselle sekä opintojen jatkamiseen myös muissa koulutusmuodoissa ja ammateissa.

9.1 Varhaisiän käsityökasvatus

Varhaisiän käsityökasvatuksen tavoitteena on tutustua lähiympäristöön havainnoiden, ihmetellen, tulkiten, leikkien ja elämyksellisesti kokien. Käsityön opinnoissa kokeillaan ja harjoitellaan taitoja erilaisten tekniikoiden, materiaalien ja välineiden turvallisen käytön avulla. Toiminta ja tekeminen rakentuvat oppilaiden omakohtaisille elinympäristön kokemuksille sekä kulttuuri- ja taideilmiöille. Opinnoissa harjoitellaan toisten huomioimista, ryhmätyötaitoja ja omaan työhön keskittymistä. Opetus tukee oppilaan ajattelun ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja auttaa näin lapsen myönteisen minäkuvan muodostumista. Opinnot muodostavat pohjaa myöhemmille opinnoille. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän käsityökasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

9.2 Käsityön perusopinnot

Tavoitteet

Käsityön perusopintojen tavoitteena on taiteenalan keskeisten taitojen tavoitteellinen harjoittelu ja pitkäjänteinen kehittäminen. Opintojen tavoitteena on tukea oppilaan oman ilmaisun kehittymistä, käsityö-, muotoilu-, tiede-, taide- ja kulttuurisuhteen muodostumista sekä aktiiviseksi toimijaksi kasvamista. Päämääränä on ymmärtävä ja laaja-alainen materiaallinen tekeminen. Koulutuksen järjestäjä määrittelee opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden pohjalta perusopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet.

Taidot ja muotoilu

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata ja tukea oppilasta käsityötaitojen harjoittelussa ja ajattelutaitojen kehittämisessä
- rohkaista havainnoimaan, pohtimaan ja ratkaisemaan ohjatusti arjen ja ympäristön haasteita
- kannustaa oppilasta nauttimaan käsityöstä ja arvostamaan omaa sekä toisten käsityötä
- innostaa oppilasta soveltamaan oppimiaan taitoja ja ilmaisemaan itseään erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä
- tukea oppilasta tarkastelemaan käsityötä prosessina.

Yhteiskunta ja kulttuuri

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta toimimaan käsityökulttuurin tekijänä, keskustelijana, vastaanottajana ja tulkitsijana
- harjaannuttaa oppilasta ymmärtämään muotoilun, käytettävyyden, materiaalivalintojen ja tuotteen elinkaaren väliset yhteydet sekä niiden vaikutukset elinympäristöön
- innostaa oppilasta näkemään käsityö elävänä kulttuuriperintönä
- ohjata oppilasta pohtimaan käsityön eettisiä arvoja ja sisäistä yrittäjyyttä sekä kehittämään empatiataitoja monikulttuurisessa maailmassa
- auttaa oppilasta ymmärtämään käsityöyrittäjyyden traditiota
- rohkaista oppilasta näkemään käsityö lokaalina ja globaalina toimintana.

Tieteiden ja taiteiden välisyys

Opetuksen tavoitteena on

- auttaa oppilasta hahmottamaan käsityön olemusta monitaiteisena ja -tieteisenä ilmiönä, aina läsnä olevana elinympäristön laatuna
- rohkaista oppilasta taiteiden ja tieteiden väliseen vuoropuheluun ja tulkintaan
- tukea oppilasta sosiaalisen, kulttuurisen ja taloudellisen kestävä kehityksen ja kiertotalouden ymmärtämisessä
- innostaa oppilasta havainnoimaan ilmiöitä sekä tutkimaan, käsitteellistämään ja rakentamaan käsityötä teknologiaa, luonnontieteitä ja taiteita soveltaen

- kannustaa oppilasta innovatiivisuuteen ja uuden tiedon tuottamiseen yksin ja yhteisöllisesti.

Keskeiset sisällöt

Perusopintojen keskeiset sisällöt käsittelevät käsityötä, teknologiaa ja muotoilua pukeutumis-, esine-, sisustus- ja palveluympäristöissä sekä rakennetuissa ja luonnon ympäristöissä. Teknologiaa tutkitaan opinnoissa tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Käsityössä tuotetaan tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyyys ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsityötä, teknologiaa ja muotoilua tarkastellaan kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ilmiöt, joita tarkastellaan henkilökohtaisen kokemuksen kautta kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä.

9.3 Käsityön syventävät opinnot

Tavoitteet

Käsityön syventävien opintojen tarkoituksena on opintojen laajentaminen tai painottaminen oppilaan valitsemalla tavalla. Opintojen tavoitteena on, että oppilas havainnoi, pohtii, arvottaa, käsitteellistää ja jakaa kokemuksiaan sekä omaksuu kriittisen ja rakentavan pohdinnan osaksi käsityöprosessiaan. Oppilasta ohjataan tekemään päätöksiä, toimimaan itsenäisesti ja aloitteellisesti sekä ilmaisemaan ja tulkitsemaan kokemuksiaan. Opinnoilla vahvistetaan oppilaan taitoja käyttää käsityötä vaikuttamisen ja osallistumisen välineenä. Oppilasta ohjataan suunnittelemaan ja valmistamaan käsitöitä valitsemiinsa ympäristöihin. Koulutuksen järjestäjä määrittelee opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden pohjalta syventävien opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet. Syventäviin opintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Taidot ja muotoilu

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta itsenäiseen käsityöprosessiin
- ohjata ja tukea oppilasta itsenäiseen kädentaitojen harjoitteluun ja ajattelutaitojen kehittämiseen
- kannustaa löytämään itsenäisesti ratkaisuja arjen ja ympäristön haasteisiin
- rohkaista oppilasta soveltamaan oppimaansa ja ilmaisemaan itseään yksilöllisissä prosesseissa ja eri ympäristöissä
- innostaa oppilasta tiedostamaan materiaalien ja tekniikoiden käyttöön omassa ilmaisussaan
- rohkaista oppilasta harjoittelemaan omien tavoitteiden asettamista ja nauttimaan niiden saavuttamisesta.

Yhteiskunta ja kulttuuri

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta toimimaan aktiivisena käsityökulttuurin tekijänä, vastaanottajana, tulkitsijana ja vaikuttajana sekä oivaltamaan osallistumisen mahdollisuuksia ympäristössä
- ohjata ja tukea oppilasta soveltamaan muotoilun, käytettävyyden ja materiaalivalintojen ja tuotteen elinkaaren välisiä yhteyksiä sekä niiden vaikutuksia ympäristöön omassa ja ryhmän työskentelyssä
- rohkaista oppilasta näkemään oma roolinsa elävän kulttuuriperinnön ylläpitäjänä ja kehittäjänä
- ohjata oppilasta pohtimaan käsityön eettisiä arvoja ja sisäistä yrittäjyyttä sekä kehittämään empatiataitoja monikulttuurisessa maailmassa
- rohkaista oppilasta näkemään oman tekemisen, käsityön sekä ammatillisuuden ja yrittäjyyden yhteys
- innostaa oppilasta toimimaan lokaaleissa ja globaaleissa käsityöyhteisöissä.

Tieteiden ja taiteiden välisyys

Opetuksen tavoitteena on:

- rohkaista oppilasta taiteiden ja tieteiden väliseen vuoropuheluun ja tulkintaan käsityössä
- vahvistaa oppilaan itsenäistä havainnointia ja halua rakentaa käsityötä teknologiaa, luonnontieteitä ja taiteita soveltaen
- ohjata oppilasta soveltamaan omassa työskentelyssään sosiaalisen, kulttuurisen ja taloudellisesti kestävä kehityksen sekä kiertotalouden periaatteita
- kannustaa oppilasta uuden tiedon itsenäiseen ja yhteisölliseen tuottamiseen, ideoiden törmäyttämiseen sekä tiedon soveltamiseen omassa työskentelyssä.

Keskeiset sisällöt

Syventävien opintojen keskeiset sisällöt käsittelevät käsityötä, teknologiaa ja muotoilua pukeutumis-, esine-, sisustus- ja palveluympäristöissä sekä rakennetuissa ja luonnon ympäristöissä. Teknologiaa tutkitaan opinnoissa tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Käsityössä tuotetaan tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyys ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsityötä, teknologiaa ja muotoilua tarkastellaan kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ilmiöt, joita tarkastellaan henkilökohtaisen kokemuksen kautta kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä.

9.4 Aikuisten käsityön opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan käsityön laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Käsityön aikuisten opetuksen tavoitteena on oman ilmaisutavan, muotoiluajattelun ja taiteellisen työskentelyn kehittäminen. Opetuksessa otetaan huomioon aikuisen oppijan motivoituneisuus, omatoimisuus ja aiempi osaaminen. Päämääränä on oppimisen ilon saavuttaminen tekemisen, vuorovaikutuksen, ponnistelemisen, uuden oivaltamisen sekä kyseenalaistavan ja kokeilevan työskentelyn avulla. Tavoitteena on, että aikuinen oppija voi syventää opintojaan itseä kiinnostaviin sisältöihin. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja. Opinnot antavat valmiuksia opitun hyödyntämisessä omassa työssä, harrastuksissa, elinikäisessä oppimisessa tai yritystoiminnassa.

9.5 Työtavat käsityön opetuksessa

Työtapojen monipuolisilla valinnoilla tuetaan yksilöllistä tietojen ja taitojen oppimista, ilmaisua ja testaamista sekä yhteistoiminnallista käsityötä. Opetus järjestetään oppimisympäristöissä, jotka tukevat tarkoituksenmukaisesti erilaisten materiaalien, tekniikoiden ja teknologioiden tutkimista sekä niiden kekseliästä soveltamista ja oppilaiden erityisosaamisalueiden kehittymistä.

Perusopinnoissa erilaisiin ilmiöihin tutustutaan elämyksellisesti ja kokemuksellisesti, niitä tutkimalla ja arvottamalla. Mielikuvitus, ihmettely ja ideoiden kehittäminen toimivat työskentelyn lähtökohtina. Työskentelyssä korostuu käsillä tekemisen ja oivaltamisen ilo. Työtapojen ja materiaalien valintaa ohjaavat kestävä kehityksen ja kiertotalouden periaatteet.

Syventäville opinnoille on ominaista havainnoille, pohdiskelulle, käsitteellistämislle, vuorovaikutukselle, tulkinnalle, arvottamiselle ja aktiiviselle toimijuudelle perustuva lähestymistapa. Se ilmenee niin oppilaan käsityöprosessissa kuin laajemmin yhteisön jäsenenä toimiessa.

9.6 Oppimisen arviointi käsityön opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan kehittymistä opinnoissaan, ilmaisussaan, taidoissaan sekä ohjata tavoitteiden asettamisessa. Oman tekemisen analysointi ja reflektointi tukee oppimisen syvenemistä. Arviointia tapahtuu koko prosessin ajan monipuolisilla menetelmin. Oppilasta perehdytetään käsityön arvioinnin kohteisiin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista käsityön opintokokonaisuuksista opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla.

Käsityön laajan oppimäärän oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetukselle asetettuihin tavoitealueisiin: *Taidot ja muotoilu; Yhteiskunta ja kulttuuri; Tieteiden ja taiteiden välisyys*. Oppilaan edistymistä ja osaamista arvioidaan oppimisprosessissa, harjoituksissa sekä toteutetuissa tuotteissa ja teoksissa.

Arviointimenetelmät valitaan siten, että niiden avulla tavoitteiden saavuttamista voidaan parhaalla mahdollisella tavalla arvioida, ne soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista. Monipuoliseen arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja kuten arviointikeskusteluja, itsearviointia ja vertaisarviointia. Oppilas saa jatkuvaa sanallista palautetta opinnoistaan niille asetettujen tavoitteiden näkökulmista. Töistä ja teoksista voidaan koota näyttelyitä ja muita esittäytymisiä, jolloin oppilaat saavat myös julkista palautetta.

Oppimisen arviointi on vuorovaikutusta oppilaan, ryhmän ja opettajan välillä. Oppilasta rohkaistaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Arviointitaitoja harjoitellaan opintojen kuluessa. Arviointi kohdistuu oppimisprosessiin, harjoituksiin, toteutettuihin tuotteisiin ja teoksiin. Arvioinnin tavoitteena on tukea oppilaiden omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin. Palaute on kannustavaa, ohjaavaa, jatkuvaa ja pitkäkestoista. Käsityön arvioinnilla kannustetaan oman osaamisen laajentamiseen ja soveltamiseen sekä oman osaamisen esittelyyn. Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan tavoitteisiin perustuvat perusopintojen opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet.

Laajan oppimäärän syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö, joka muodostuu tuotteesta, teoksesta tai palvelusta ja siihen liittyvästä osaamisen dokumentaatiosta. Dokumentaatio sisältää sanallista ja/tai kuvallista aineistoa sekä itsearviointia. Lopputyössä arvioidaan laaja-alaisesti oppilaan kasvua käsityön tekijäksi, ilmaisu- ja käsityötaitojen kehittymistä ja opitun soveltamiskykyä. Lopputyön tavoitteet ja toteuttamistavan oppilas sopii yhteistyössä opettajan kanssa. Lopputyö voi sisältää monipuolisesti erilaisia kokonaisuuksia tai rajautua tiettyyn syvennettyyn osaamisen alueeseen. Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan tavoitteisiin perustuvat syventävien opintojen opintokokonaisuuksien ja niihin sisältyvän lopputyön arvioinnin kohteet sekä laajan oppimäärän arvioinnin kriteerit.

10 MEDIATAITEET

Mediataiteiden taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän tavoitteena on vahvistaa oppilaan valmiuksia hyödyntää mediateknologiaa luovasti taiteellisessa toiminnassa. Pyrkimyksenä on kannustaa oppilaita tutkimaan ja käsittelemään omaa olemassaoloaan, identiteettiään ja kulttuuriaan mediavälineiden keinoin. Opetuksella edistetään oppilaiden osallisuutta ympäröivässä mediakulttuurissa ja muussa yhteiskunnassa.

Mediataiteiden opetus rakentuu mediateknologiaa, kuten liikkuvaa kuvaa, ääntä ja ohjelmistoja, hyödyntävien taiteiden perinteille ja niiden yhteyksille muihin taiteenaloihin. Oppilaita rohkaistaan kokeilemaan ja määrittelemään uusia, ennakkoluulottomia tapoja käyttää uuden teknologian välineitä omassa ilmaisussaan. Oppilaan taitoja käyttää teknologiaa oman ajattelunsa ja ilmaisunsa välineenä kehitetään monipuolisella harjoittelulla ja tavoitteellisella taiteellisella työskentelyllä.

Oppilaita kannustetaan vaikuttamaan ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä taiteen roolin vahvistamiseen mediakulttuurin sisällä. Opinnot tarjoavat oppilaalle mahdollisuuksia osaamisen syventämiseen yhdellä tai useammalla mediataiteiden alueella. Mediataiteiden opetus antaa oppilaalle valmiuksia alan jatko-opintoihin hakeutumiselle.

10.1 Varhaisiän mediataiteiden kasvat

Varhaisiän mediataiteiden kasvatuksessa oppiminen tapahtuu leikkien, tutkien, liikkuen sekä taiteellisesti ilmaisten ja kokien. Taidetta, mediaa ja teknologiaa lähestytään toiminnallisesti ja elämyksellisesti luovuutta sekä osallisuutta edistäen. Lapsia rohkaistaan omien havaintojen, ajatusten ja näkemysten ilmaisemiseen mediataiteiden välineillä. Heitä kannustetaan kokeilemiseen, pitkäjänteiseen harjoitteluun ja yhdessä toimimiseen. Toiminnan lähtökohtana ovat lasten omat kokemukset, kysymykset ja havainnot. Lapsia innostetaan tutkimaan, käyttämään ja tuottamaan esityksiä erilaisissa ympäristöissä. Tavoitteena on lapsen ilmaisun, valmiuksien ja osaamisen monipuolinen edistäminen. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän mediataiteiden kasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

10.2 Mediataiteiden perusopinnot

Tavoitteet

Mediataiteiden perusopintojen tarkoituksena on keskeisten taitojen tavoitteellinen harjoittelu ja pitkäjänteinen kehittäminen. Opintojen tavoitteena on kehittää tavoitteellisesti oppilaan valmiuksia oman mediasuhteen rakentamiseen ja mediakulttuurin tarkasteluun sekä omaan ilmaisuun ja kokeiluun. Tiedot, taidot ja omakohtainen kokemus luovat perustan ja valmiudet esittämiseksi sekä osallistumiselle. Perusopintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Koulutuksen järjestäjä määrittelee opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden pohjalta perusopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet.

Oma mediasuhde

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- rakentaa omakohtaista suhdetta mediaan, taiteeseen ja teknologiaan
- harjoittelee median ja mediateosten analysoimista, tulkintaa ja arvottamista
- tutustuu median vaikutukseen ja vaikuttamisen mahdollisuuksiin omassa elinympäristössään.

Mediakulttuurin tuntemus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu mediataiteiden kulttuureihin ja eri taiteenalojen väliseen vuorovaikutukseen
- tutustuu mediataiteille ominaisiin tuotanto- ja esitystapoihin
- seuraa ympäröivän mediamailman ilmiöitä osana opintojaan.

Ilmaisu

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu taiteentalalle ominaisiin työskentelytapoihin, prosesseihin ja ilmaisun keinoihin
- harjaantuu käyttämään mediateknologiaa oman ilmaisunsa välineenä ja harjoittelee oman työskentelyn reflektointia
- saa monipuolisia kokemuksia todellisuuden representoimisesta ja rakentamisesta mediavälineiden avulla ja oppii siinä tarvittavia ajattelun taitoja.

Vuorovaikutus ja osallisuus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tarkastelee tekijän, teoksen ja yleisön välisiä vuorovaikutuksen muotoja
- kehittää vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan ryhmän jäsenenä
- käyttää mediateknologiaa osallistumisen, osallistamisen ja vaikuttamisen muotoina.

Keskeiset sisällöt

Mediataiteiden perusopinnoissa perehdytään mediataiteiden kulttuureihin ja toimintatapoihin. Opetus voi rakentua esimerkiksi elokuvan ja videotaiteen, valokuvan, äänitaiteen, pelien, ohjelmistotaiteen, installaation, performanssin ja kulttuurihäirinnän traditioille. Oman työskentelyn kautta kehitetään omaa mediasuhdetta, ilmaisua sekä mediateknologista osaamista ja tuntemusta mediataiteiden välinein. Opetuksen sisältöjä rakennetaan näistä näkökulmista henkilökohtaisesta yleiseen laajentaen. Sisältöjen käsittelyn lähtökohtana ovat oppilaiden omat havainnot, merkitykselliset kokemukset ja osallisuus mediaympäristöissä.

Omat mediaympäristöt

Opetuksen sisältöjä rakennetaan oppilaan omista mediaympäristöistä ja -välineistä. Opetuksessa käsitellään oppilaan omaa mediasuhdetta.

Teknologia ja taide

Opetuksessa käsitellään teknologiaa mediataiteen läpäisevänä ilmiönä. Teknologiaa tutkitaan ilmaisun ja esittämisen välineenä ja sisältönä. Opetuksessa tarkastellaan keskeisten taiteenalojen filosofiaa.

Traditiot ja ajankohtaiset ilmiöt

Opetuksen sisällöt valitaan mediataiteiden traditioista ja tulevaisuuden näkymistä sekä ajankohtaisista mediakulttuurisista ilmiöistä.

10.3 Mediataiteiden syventävät opinnot

Tavoitteet

Mediataiteiden syventävien opintojen tarkoituksena on opintojen laajentaminen tai niiden painottaminen oppilaan valitsemalla tavalla. Opintojen tavoitteena on syventää oppilaan tietoja, taitoja ja osaamista mediataiteissa. Opetuksessa ohjataan tavoitteelliseen, pitkäjänteiseen itsenäiseen työskentelyyn ja omaehtoiseen oppimiseen. Oppilasta kannustetaan omaan ilmaisuun ja esittämiseen mediataiteissa sekä osallistumiseen ja vaikuttamiseen. Syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö, jonka tavoitteena on osoittaa kokonaisvaltaisen taiteellisen prosessin hallintaa. Lopputyö muodostuu teoksesta, työskentelyprosessin dokumentaatiosta, oppimisen reflektoinnista ja teoksen arvottamisesta mediataiteiden alueella. Syventäviin opintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia. Koulutuksen järjestäjä määrittelee opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden pohjalta syventävien opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt, arvioinnin kohteet ja laskennalliset laajuudet.

Oma mediasuhde

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- syventää suhdettaan mediaan, taiteeseen ja teknologiaan
- vahvistaa kriittistä medialukutaitoaan ja mediataiteen teoksien tuntemuksen, tulkinnan ja arvottamisen taitojaan
- ilmaisee ja vaikuttaa mediataiteiden keinoin omissa media- ja elinympäristöissään.

Mediakulttuurin tuntemus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- syventää valitun mediavälineen tai mediataiteiden alueen tuntemustaan
- kehittää mediataiteille ominaisten tuotanto- ja esitystapojen tuntemustaan
- osallistuu mediataiteisiin liittyvään toimintaan oppilaitoksen ulkopuolella.

Ilmaisu

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- syventää valitun mediavälineen tai mediataiteiden alueen työskentelytapojen, prosessien ja ilmaisun keinojen tuntemustaan
- osaa käyttää mediateknologiaa oman ilmaisunsa välineenä ja analysoida omaa työskentelyään
- syventää ajattelun taitojaan työskentelemällä ja esittämällä mediateknologian keinoin.

Vuorovaikutus ja osallisuus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- käyttää tekijän, teoksen ja yleisön välisiä vuorovaikutuksen muotoja omassa työskentelyssään
- tekee monipuolista ja rakentavaa yhteistyötä muiden kanssa valitun mediavälineen tai mediataiteiden alueen mukaisesti
- syventää ymmärrystään medioiden valtarakenteista ja vaikuttamisesta medioiden avulla.

Keskeiset sisällöt

Mediataiteiden syventävissä opinnoissa oppilas syventää osaamistaan ja mediasuhdettaan valituilla mediataiteiden alueilla. Oppimisen keskiössä on oma aktiivinen työskentely yksin ja ryhmässä. Oppilas kehittää osaamistaan tavoitteellisesti tuomalla omaa ajatteluaan esiin työskentelyssä, ilmaisussa ja esittämisessä. Mediataiteiden tuntemusta laajennetaan oppilaiden omien henkilökohtaisten kokemusten kautta.

Omat mediaympäristöt

Opetuksen sisältöjä rakennetaan oppilaan omista mediaympäristöistä ja -välineistä. Opetuksessa käsitellään oppilaan omaa mediasuhdetta.

Teknologia ja taide

Opetuksessa käsitellään teknologiaa mediataiteen läpäisevänä ilmiönä. Teknologiaa tutkitaan ilmaisun ja esittämisen välineenä ja sisältönä. Opetuksessa tarkastellaan keskeisten taiteenalojen filosofiaa.

Traditiot ja ajankohtaiset ilmiöt

Opetuksen sisällöt valitaan mediataiteiden traditioista ja tulevaisuuden näkymistä sekä ajankohtaisista mediakulttuurisista ilmiöistä.

10.4 Aikuisten mediataiteiden opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan mediataiteiden laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Mediataiteiden aikuisten opetuksen tavoitteena on tukea oppilaan omien tavoitteiden asettamista, opintojen suunnittelua ja itsenäistä työskentelyä. Opintojen tavoitteena on antaa valmiuksia mediateknologian luovalle käytölle ja

soveltamiselle sekä mediakulttuurin ilmiöihin osallistumiselle ja vaikuttamiselle. Opinnot luovat edellytyksiä oppilaan aktiivisen mediasuhteen ylläpitämiselle ja vahvistamiselle.

10.5 Työtavat mediataiteiden opetuksessa

Työtapojen valinnoilla tuetaan leikkiin, tutkimiseen, kokeilemiseen ja taiteelliseen ilmaisuun perustuvaa mediataiteiden tavoitteellista ja pitkäjänteistä opiskelua. Työtavoilla edistetään oppilaan aktiivista toimijuutta. Mediataiteiden ja mediakulttuurin ilmiöitä tutkitaan yksin ja yhdessä. Oppimisympäristöt mahdollistavat opinnoissa keskeisten vuorovaikutuksen, ryhmätyöskentelyn ja yhdessä oppimisen taitojen kehittymisen. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan oppilaiden työskentelyä ja oppimisprosessin suunnittelua, havainnointia, toteuttamista, dokumentointia ja arviointia. Oppilaita kannustetaan osallistumaan opetuksen suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Valitut työtavat ja oppimisympäristöt mahdollistavat erilaiset työskentelyprosessit, työskentelyn tarvittavalla mediateknologialla sekä työskentelyn ja teosten esittämisen yleisöille. Mediataiteille ominaisesti teokset tavoittavat yleisönsä järjestetyissä tilaisuuksissa ja julkisessa tilassa sekä fyysisissä että virtuaalisissa ympäristöissä.

10.6 Oppimisen arviointi mediataiteiden opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan mediataiteiden opintojen edistymistä. Arvioinnilla annetaan oppilaalle palautetta omasta edistymisestään, osaamisestaan ja kehittämisen kohteistaan. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itsearviointiin ja vertaisarviointiin. Kannustavalla, monipuolisella ja jatkuvalla palautteella oppilasta ohjataan omien oppimistavoitteiden asettamiseen sekä oman ja toisten osaamisen arvostamiseen. Oppilasta perehdytetään mediataiteiden arvioinnin kohteisiin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista mediataiteiden opintokokonaisuuksista opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla.

Mediataiteiden laajan oppimäärän oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetukselle asetettuihin tavoitealueisiin: *Oma mediasuhde; Mediakulttuurin tuntemus; Ilmaisu; Vuorovaikutus ja osallisuus.*

Perusopinnoissa arvioinnilla tuetaan mediataiteiden keskeisten taitojen harjoittelua ja niiden kehittymistä. Jatkuvassa arvioinnissa ja muussa palautteessa hyödynnetään monipuolisesti itsearviointia ja vertaisarviointia. Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan tavoitteisiin perustuvat perusopintojen opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet.

Syventävissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan taitojen syventämistä ja osaamisen laajentamista hänen yksilöllisten oppimistavoitteidensa mukaisesti. Arvioinnilla ja muulla palautteella tuetaan oppimistavoitteiden asettamista sekä reflektoinnin, itseohjautuvuuden ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö, jolla osoitetaan kokonaisvaltaisen taiteellisen prosessin hallintaa. Lopputyö muodostuu teoksesta, työskentelyprosessin dokumentaatiosta, oman oppimisen reflektoinnista ja teoksen arvottamisesta mediataiteiden alueella. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan asettamat tavoitteet ja syventävien opintojen suuntautuminen. Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan tavoitteisiin perustuvat syventävien opintojen opintokokonaisuuksien ja niihin sisältyvän lopputyön arvioinnin kohteet sekä laajan oppimäärän arvioinnin kriteerit.

11 MUSIIKKI

Musiikin laajan oppimäärän mukaisen taiteen perusopetuksen tehtävänä on luoda edellytykset hyvän musiikkisuhteen syntymiselle. Tavoitteena on, että oppilas kehittää musiikillista osaamistaan ja iloitsee oppimisestaan. Opetus antaa valmiuksia musiikin itsenäiseen harrastamiseen ja oppilaan tavoitteiden mukaiseen musiikkiopintojen jatkamiseen muilla koulutusasteilla.

Musiikillisten taitojen kartuttamisen lisäksi oppilasta rohkaistaan opinnoissaan esteettiseen kokemiseen, luovaan ajatteluun ja tuottamiseen sekä uusien ratkaisujen etsimiseen. Opintojen edetessä oppilas oppii tunnistamaan musiikilliset vahvuutensa ja löytää omat tapansa ilmaista itseään musisoiden. Opetus tukee oppilaan myönteisen minäkuvan, terveen itsetunnon ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Oppilasta ohjataan tekemisen ja osallisuuden kautta ymmärtämään musiikin merkityksiä kulttuurin kokonaisuuteen kuuluvina ilmiöinä. Näin oma musiikkiharrastus voi asettua osaksi elävää ja toimivaa musiikkikulttuuria sekä koko taiteiden kenttää.

11.1 Varhaisiän musiikkikasvatus

Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteena on lapsen luovuuden, musiikillisten valmiuksien ja itsetunnon kehittäminen. Myönteiset musiikilliset elämykset muodostavat pohjan hyvälle musiikkisuhteelle ja myöhemmille musiikkiopinnoille. Leikinomaisella toiminnalla edistetään lapsen ryhmässä toimimisen taitoja ja oppimisvalmiuksia. Kokemuksia ja elämyksiä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja muiden taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet. Varhaisiän musiikkikasvatukseen voi sisältyä instrumenttiopintoihin valmentavaa opetusta. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

11.2 Musiikin perusopinnot

Perusopintojen tarkoituksena on innostaa oppilas musiikin tavoitteelliseen opiskeluun ja musiikillisten taitojen pitkäjänteiseen kehittämiseen. Opintojen lähtökohtana ovat oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet. Tarjoamalla tilaisuuksia monipuoliseen musiikilliseen toimintaan musiikin perusopinnot kehittävät oppilaan musiikillista ja luovaa ajattelua. Koulutuksen järjestäjä määrittelee opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden pohjalta paikalliset opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet ja sisällöt sekä laajuuden. Yksittäinen opintokokonaisuus voi sisältää tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta. Perusopintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Tavoitteet

Esittäminen ja ilmaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta löytämään omat musiikilliset vahvuutensa ja ilmaisukeinonsa
- ohjata oppilasta elävään musiikilliseen ilmaisuun

- kannustaa oppilasta harjoittelemaan erilaisten esiintymistilanteiden hallintaa
- rohkaista oppilasta tutustumaan myös muiden taiteenalojen ilmaisukeinoihin ja taiteiden väliseen vuorovaikutukseen.

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta oppimaan instrumentti- ja yhteismusisointitaitoja päämääränään soittimen itsenäinen hallinta ja omaehtoinen ilmaisu
- ohjata oppilasta säännölliseen harjoitteluun ja oppimisensa arviointiin
- ohjata oppilasta soittamaan korvakuulolta sekä lukemaan ja tulkitsemaan musiikin lajille ominaisia musiikin merkitsemistapoja
- kannustaa oppilasta soveltamaan musiikin hahmotustaitojaan musisoinnissa
- tarjota oppilaalle tilaisuuksia tutustua musiikkiteknologiaan työvälineenä
- ohjata oppilasta käyttämään ergonomisesti oikeita soittotapoja ja mielekkäitä harjoittelumenetelmiä
- ohjata oppilasta havainnoimaan ääniympäristöä ja suojelemaan kuuloaan.

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kuuntelemaan omaa musisointiaan ja mukauttamaan sen osaksi soivaa musiikillista kokonaisuutta
- ohjata oppilasta kehittämään musiikin luku- ja kirjoitustaitoaan
- ohjata oppilasta musiikin ominaispiirteiden tunnistamiseen ja rakenteiden hahmottamiseen
- tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi musiikin kuuntelijaksi.

Säveltäminen ja improvisointi

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja
- kannustaa oppilasta harjoittelemaan improvisoinnin, sovittamisen ja säveltämisen perustaitoja.

Keskeiset sisällöt

Musiikin perusopintojen keskeisenä sisältönä on monipuolinen perehtyminen oppilaan valitseman instrumentin tai instrumenttien perustekniikkaan, ohjelmistoon ja ilmaisumahdollisuuksiin. Eri sisältöalueiden integraatio opetuksessa vahvistaa musiikin kokonaisvaltaista hahmottamista. Opinnoissa tutustutaan monipuolisesti valituille instrumenteille sopivaan ohjelmistoon, erilaisiin soitinkokoonpanoihin, musiikin työvälineisiin ja työtapoihin ottaen huomioon ottaen huomioon oppilaan tavoitteet. Yhteismusisointi- ja musiikin hahmottamistaitojen kehittäminen ovat olennainen osa opintoja. Koulutuksen järjestäjä voi laajentaa opintojen sisältöjä opetuksen tavoitteiden ja paikallisten tarpeiden pohjalta.

11.3 Musiikin syventävät opinnot

Musiikin syventävissä opinnoissa oppilas syventää osaamistaan laajentamalla tai painottamalla opintojaan valitsemallaan tavalla koulutuksen järjestäjän tarjonnan pohjalta. Opintojen aikana oppilas suunnittelee ja valmistaa musiikillisten ajattelu- ja ilmaisutaitojen hallintaa osoittavan laajan oppimäärän lopputyön. Oppilas asettaa lopputyön tavoitteet ja päättää lopputyön toteutustavan yhteistyössä opettajiensa kanssa oppilaitoksen tarjonnan pohjalta. Lopputyö voi muodostua erilaisista kokonaisuuksista tai keskittyä tiettyyn syvennettyyn osaamiseen.

Koulutuksen järjestäjä määrittelee opetussuunnitelman perusteiden pohjalta paikalliset opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet ja sisällöt sekä laajuuden. Syventäviin opintoihin voi sisältyä keskenään vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia. Niitä hyödyntäen koulutuksen järjestäjä voi suunnitella oppilaan valittavaksi erilaisia suuntautumisvaihtoehtoja. Vaihtoehtoiset opintokokonaisuudet ja suuntautumisvaihtoehdot suunnitellaan tukemaan lopputöiden toteuttamista. Yksittäinen opintokokonaisuus voi sisältää tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta.

Tavoitteet

Esittäminen ja ilmaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta syventämään musiikillista ilmaisuaan
- kannustaa oppilasta kehittämään edelleen musiikin tulkintaan ja esittämiseen tarvittavia taitoja valitsemiensa painopisteiden mukaisesti
- rohkaista oppilasta käyttämään musiikkia monipuolisesti ilmaisun välineenä
- ohjata oppilasta soveltamaan omassa ilmaisussaan myös muiden taiteenalojen ilmaisukeinoja

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

Opetuksen tavoitteena on

- auttaa oppilasta asettamaan tavoitteita opiskelulle ja suuntaamaan omaa oppimistaan
- opastaa oppilasta arvioimaan edistymistään ja nauttimaan osaamisestaan
- ohjata oppilasta harjoittelemaan taitoja kehittävää ohjelmistoa sekä itsenäisesti että ryhmän jäsenenä
- ohjata oppilasta huolehtimaan fyysisestä toimintakyvystään sekä ergonomiasta ja kuulonsuojelusta musisoidessaan

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kuuntelemaan ja kehittämään musisointiaan sekä solistina että ryhmän jäsenenä
- ohjata oppilasta tarkastelemaan soivaa ja nuotinnettua musiikkia monipuolisesti eri näkökulmista
- ohjata oppilasta hahmottamaan musiikin rakenteita ja lainalaisuuksia
- ohjata oppilasta hyödyntämään kuuntelu- ja hahmotustaitojaan muusikkoutensa kehittämisessä

Säveltäminen ja improvisointi

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta toteuttamaan teoksissa improvisoituja ja itse sovitettuja osuuksia ja säveltämään omaa musiikkia
- rohkaista oppilasta hyödyntämään musiikkiteknologian mahdollisuuksia ja työvälineitä

Keskeiset sisällöt

Opintojen keskeisinä sisältöinä ovat oppilaan musiikillisten ilmaisukeinojen monipuolinen kehittäminen henkilökohtaisessa ohjauksessa, ohjelmiston laajentaminen sekä erilaisissa musiikillisissa kokoonpanoissa tarvittavien musisointi- ja yhteistyötaitojen edistäminen. Opintoihin sisältyy myös musiikin hahmotustaitojen, kulttuurisen ymmärryksen ja luovan ajattelun monipuolista kehittämistä. Koulutuksen järjestäjä voi laajentaa opintojen sisältöjä opetuksen tavoitteiden ja paikallisten tarpeiden pohjalta.

11.4 Aikuisten musiikin opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan musiikin laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä.

11.5 Työtavat musiikin opetuksessa

Musiikin laajan oppimäärän opinnoissa painottuu oppilaan henkilökohtainen ohjaus. Samalla huolehditaan, että oppilaalla on mahdollisuus monimuotoiseen yhteistoiminnalliseen musiikin tekemiseen ja opiskeluun. Tavoitteisiin perustuvat ja oppilaan oppimista edistävät työtavat vahvistavat oppilaan motivaatiota ja itseohjautuvuutta. Oppilaitos ja opettaja huolehtivat yhdessä opiskeluympäristöjen kehittämisestä siten, että monipuolinen työskentely ja työtapojen käyttö opetuksessa on mahdollista. Työtapojen monipuolisuutta edistetään muun muassa hyödyntämällä teknologiaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppimaan oppimisen taidot kehittyvät, kun oppilasta ohjataan työskentelyn suunnitteluun ja arviointiin.

11.6 Oppimisen arviointi musiikin opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan musiikkiopintojen edistymistä. Myönteisessä hengessä annettava ohjaava palaute on olennainen osa musiikin oppimisprosessia ja opettamista. Sen tarkoituksena on ohjata oppilasta omien tavoitteiden asettamiseen ja tukea häntä niiden saavuttamisessa. Arvioinnissa ja palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaan hyvän itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen. Arvioinnissa tiedostetaan temperamenttiero ja huolehditaan, että arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin

sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja ja ohjausta itsearviointiin ja vertaisarviointiin.

Musiikin laajan oppimäärän arvioinnin kohteita ovat

- instrumentin hallinta
- musiikin hahmottaminen ja musiikillinen ajattelu
- ilmaisutaidot
- yhteismusisointi- ja yhteistyötaidot
- oppimaan oppiminen

Perusopinnoissa oppimisen arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilasta erityisesti musiikillisten ajattelu- ja ilmaisutaitojen sekä instrumenttitaitojen kehittämisessä. Oppilaan itsearviointitaitojen vahvistaminen tukee tätä tehtävää.

Syventävissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan taitojen syvenemistä opintojen painottumisen ja lopputyön mukaisesti. Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan lopputyön arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan lopputyölleen asettamat tavoitteet.

12 SANATAIDE

Taiteen perusopetuksen sanataiteen laajan oppimäärän opetus edistää oppilaiden luovuutta, kulttuurista ja yhteiskunnallista osallisuutta sekä sosiaalisia taitoja. Sanataide on luovaa kielen käyttämistä, joka ohjaa monenlaiseen kirjoittamiseen ja syventää oppilaiden kielellisiä taitoja ja ajattelukykyä. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, joka mukaan tekstejä voidaan tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa. Sanataide muodostaa pohjan myös monille muille taiteille, jotka rakentuvat kielen varaan. Tavoitteena on antaa valmiudet ilmaista itseään monipuolisesti sanataiteen keinoin ja saada sanataiteesta elinikäinen harrastus tai työ.

Sanataiteen opinnot vahvistavat kirjoittaja- ja taiteilijaidentiteettiä sekä luovat oppilaille vertaisryhmän ja harrastusyhteisön, jossa tutustutaan sanataiteen tuottamiseen eri puoliin. Opetus ohjaa oppilaita keskittyneeseen, päämäärätietoiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn, aktiiviseen oppimiseen sekä rakentavaan toimintaan yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Opetuksen lähtökohtia ovat ilo, leikki, mielikuvitus ja kokemuksellisuus. Sanataideopetuksessa oppilaat kehittyvät tekstien luomisessa ja hiomisessa, tyylien ja tekstilajien valinnassa, arvottamisessa, analysoinnissa ja monilukutaidossa. Opetusta toteutetaan vuorovaikutuksessa muiden taiteenlajien kanssa.

12.1 Varhaisiän sanataidekasvatus

Varhaisiän sanataidekasvatuksen tavoitteena on rohkaista lasta käyttämään mielikuvitustaan, osallistumaan leikkiin ja vuorovaikutukseen, kuunteluun ja lukemiseen, tutustuttaa lasta lastenkirjallisuuteen, runojen, lorujen ja tarinoiden maailmaan sekä innostaa lasta kertomaan omia tarinoita sekä ohjata lukemisen ja monimuotoisten tekstin pariin. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän sanataidekasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

12.2 Sanataiteen perusopinnot

Sanataiteen laajan oppimäärän perusopinnoissa oppilaat tutustuvat sanataiteen perusteisiin. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista, jotka päätetään paikallisesti.

Tavoitteet

Sanataiteilijana kehittyminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta tekemään havaintoja maailman ilmiöistä ja tutkimaan niiden tarinallisuutta
- rohkaista oppilasta löytämään ja valitsemaan itselleen tärkeää kerrottavaa kehittämällä intuitiota, eri aistien käyttöä ja herkkyyttä
- tukea oppilaan kehittymistä ja taiteellista näkemystä suhteessa kirjallisuuden traditioon

- tarjota oppilaille yhteisö, jossa harjaannutaan keskustelemaan taiteesta
- kannustaa oppilasta kehittämään taiteilijaidentiteettiään.

Omaääninen kirjoittaminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta etsimään ilmaisun luovuutta
- kannustaa oppilasta havainnoimaan, ajattelemaan ja kirjoittamaan luovasti
- rohkaista oppilasta jäsentämään ja sanoittamaan omia havaintojaan, ajatuksiaan ja tunteitaan sekä luomaan kokonaisuuksia sanataiteen keinoin
- kannustaa oppilasta laajentamaan sanavarantoaan sekä monipuolistamaan kieltään ja ilmaisutapojaan
- harjaannuttaa oppilasta tuottamaan ja kokeilemaan sanataiteen eri lajeja sekä tyylejä
- auttaa oppilasta ymmärtämään tekstin sisällön ja muodon suhdetta eli tyylien rakentumista.

Elämyksellinen lukeminen

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta eläytymään lukemaansa ja kuulemaansa sekä jakamaan sanataidekokemuksiaan
- kannustaa oppilasta tutustumaan sanataiteen lajeihin ja ilmaisukeinoihin sekä kirjallisuuden traditioon ja nykykirjallisuuteen, myös monimuotoisiin teksteihin
- kannustaa oppilasta luovaan lukemiseen ja löytämään erilaisia lukemisen tapoja suhteessa sanataiteen ympäristöihin.

Taideprosessi ja julkaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta tutustumaan sanataiteen tuottamisen prosessin eri vaiheisiin
- harjaannuttaa oppilasta tuottamaan sanataidetta tavoitteellisesti sekä ottamaan huomioon julkaisukonteksti ja tekstin vastaanottaja
- kannustaa oppilasta antamaan ja vastaanottamaan palautetta sekä kohtaamaan sanataiteen tuottamisen keskeneräisyyttä
- rohkaista oppilasta kyseenalaistamaan omaa työtä ilman lannistavaa itsekritiikkiä ja auttaa oppilasta käsittelemään kirjoitustyöhön liittyviä tunteita
- kannustaa ja rohkaista oppilasta jakamaan ja julkaisemaan sanataideteoksiaan.

Keskeiset sisällöt

Sanataiteen laajan oppimäärän perusopinnoissa tutustutaan tekstien eri lajeihin kaunokirjallisuudesta mediateksteihin sekä niiden kielellisiin ja kuvallisiin ilmaisukeinoihin. Sanataiteessa opitaan ideoimaan ja muokkaamaan tekstejä. Oma taidekäsitys ja vuorovaikutus taiteen kanssa kehittyvät. Opinnoissa löydetään keinoja ylläpitää työskentelymotivaatiota ja kehittää taitoa keskustella omien tekstien kanssa ja kannustavasti arvioida niitä.

12.3 Sanataiteen syventävät opinnot

Sanataiteen laajan oppimäärän syventävissä opinnoissa oppilaat hahmottavat oman taiteilijuuden soveltamismahdollisuuksia ja syventävät käsitystään sanataiteesta ja sen mahdollisuuksista. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista, jotka päätetään paikallisesti. Osa syventävistä opinnoista muodostuu lopputyöstä ja siihen liittyvästä prosessista.

Tavoitteet

Sanataiteilijana kehittyminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta kehittämään taiteilijaidentiteettiään ja rohkaista sanataiteellisiin kokeiluihin
- innostaa oppilasta työskentelemään tavoitteellisesti ja sitoutumaan oman ilmaisun kehittämiseen ja etsimään yhteistyötä muiden taiteilijoiden kanssa
- rohkaista oppilasta sanoittamaan maailmankuvaansa
- tukea oppilasta osallistumaan sanataidetta koskevaan keskusteluun sekä ohjata sanataiteen tekijänä ottamaan osaa kirjallisuus- ja taidetapahtumiin
- kannustaa oppilasta vastuulliseen ja eettiseen ajatteluun.

Omaääninen kirjoittaminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta ilmaisemaan itseään rohkeasti ja vahvistamaan taiteellista näkemystään etsimällä myös haastavia tapoja tehdä sanataidetta
- kannustaa oppilasta laajentamaan sanavarantoaan sekä monipuolistamaan kieltään ja ilmaisutapojaan
- auttaa oppilasta syventämään taitoaan tehdä havaintoja ja liittämään niitä omiin kokemuksiinsa
- harjaannuttaa oppilasta yhdistelemään erilaisia sanataiteen lajeja ja kehittämään uusia
- auttaa oppilasta syventämään käsitystään tekstin sisällön ja muodon suhteesta elityyliin rakentumisesta.

Elämyksellinen lukeminen

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta eläytymään lukemaansa ja kuulemaansa sekä jakamaan lukukokemuksiaan
- kannustaa oppilasta syventämään sanataiteen lajien, tradition ja kokeilevan nykykirjallisuuden tuntemustaan
- rohkaista oppilasta kehittämään monimuotoisten sanataiteellisten kokonaisuuksien lukemisessa, arvottamisessa ja analysoinnissa.

Taideprosessi ja julkaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta soveltamaan sanataiteen tuottamisen prosessin eri vaiheita omassa sanataiteen tekemisessään ja hyödyntämään niihin kuuluvia keinoja

- harjaannuttaa oppilasta ottamaan huomioon julkaisukonteksti ja tekstin vastaanottaja
- harjaannuttaa oppilasta tuottamaan sanataidetta tavoitteellisesti yksin ja yhdessä
- auttaa oppilasta ymmärtämään tekstin orgaanista luonnetta ja käsittelemään luovan työn keskeneräisyyteen liittyviä tunteita
- kannustaa oppilasta antamaan ja vastaanottamaan palautetta
- kannustaa ja rohkaista oppilasta jakamaan ja julkaisemaan sanataideteoksiaan.

Keskeiset sisällöt

Sanataiteen laajan oppimäärän syventävissä opinnoissa laajennetaan tekstien eri lajien sekä niiden kielellisten ja kuvallisten ilmaisukeinojen tuntemusta. Opinnoissa tutustutaan kirjallisuuden eri tarkastelutapoihin. Sanataidetta tuotettaessa harjaannutaan kokeilemaan omia ja taiteen rajoja. Työskentelymotivaatiota kehitetään edelleen ja käsitellään taiteen tekemiseen liittyvää herkkyyttä, turhautumista ja pelokkuutta. Sanataideteoksia voidaan julkaista erilaisilla julkaisualustoilla, painettuina kirjoina tai vihkoina, monenlaisissa yhteisöllisissä ympäristöissä tai osana taiteidenvälisiä tapahtumia. Opinnoissa tutustutaan sanataiteen tuottamiseen työnä ja eri työtehtävissä sekä kirjoittajan julkiseen rooliin.

12.4 Aikuisten sanataiteen opetus

Aikuisten sanataiteen opetuksessa noudatetaan sanataiteen laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden kiinnostus, kokemus ja koulutus. Perusopinnoista poimitaan kokonaisuuksia, joissa taitoja tulee vielä harjaannuttaa. Opintojen keskiössä on oman taiteilijuuden löytäminen. Syventävissä opinnoissa tuetaan oppilaan omaa suuntautumista ja rohkaistaan omaääniseen luovaan ilmaisuun. Oppilaita kannustetaan omien tavoitteiden luomiseen ja niiden aktiiviseen tavoittelemiseen. Opinnoissa täydennetään kirjallisuuden tradition, nykykirjallisuuden ja eri lajien tuntemusta sekä ohjataan itsenäisesti laajentamaan osaamista.

12.5 Työtavat sanataiteen opetuksessa

Sanataiteen opiskelussa korostuvat yhteisöllisyys, kokemuksellinen oppiminen, toiminnallisuus, ilmiölähtöisyys ja monitaiteisuus. Kirjoitettua, kuultua ja luettua käsitellään eri tavoin keskustellen ja toiminnallisesti. Syventävät opinnot toteutetaan eri kirjallisuuden lajeihin keskittyvillä, taiteilijuutta vahvistavilla ja taiteidenvälisillä projekteilla, jotka käsittelevät draamaa, lyriikkaa ja proosaa, näiden alalajeja tai muodostavat monitaiteisia kokonaisuuksia.

12.6 Oppimisen arviointi sanataiteen opetuksessa

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaiden sanataiteen opinnoissa edistymistä ja opinnoille annettujen tavoitteiden saavuttamista. Arviointi tukee oppilaiden oman

taiteilijuuden kehittymistä, omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin.

Oppimista arvioidaan myönteisesti ja kannustavasti sekä opintojen aikana että päättövaiheessa. Monipuolinen ja jatkuva arviointi koostuu erilaisista palautteen antamisen tavoista: oppilaat saavat henkilökohtaista palautetta opettajaltaan, ja oppilaita harjaannutetaan itse- ja vertaisarviointiin. Palaute kytkeytyy opetuksen tavoitteisiin ja on ohjaavaa, jatkuvaa ja pitkäkestoista. Arviointi tukee samalla oppimaan oppimisen taitojen ja itseohjautuvuuden kehittymistä. Arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan. Arvioinnin ja palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaiden hyvän itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen. Oppilaiden töistä voidaan koota yhteisjulkaisuja ja heitä kannustetaan osallistumaan kilpailuihin, jolloin he voivat saada julkista palautetta.

Sanataiteen laajan oppimäärän arvioinnin kohteita ovat

- sanataiteen tuottamisen taidot
- sanataiteen tulkitsemisen taidot
- oppimaan oppimisen, reflektoinnin ja prosessin hallinnan taidot
- taiteilijuuden kehittyminen.

Opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita voidaan tarkentaa paikallisesti. Oppilaitos kuvaa opetussuunnitelmassaan eri opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet ja arvioinnin antamisen tavat.

Perusopinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea sanataiteen perustaitojen harjoittelua ja kehittämistä. Arvioinnissa painottuvat erityisesti sanataiteen tuottamisen ja tulkitsemisen taidot sekä oppimaan oppimisen taidot. Syventävissä opinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea sanataiteen taitojen laajentumista. Arvioinnissa painottuvat sanataiteen tuottamisen lisäksi taiteilijuuden kehittyminen sekä reflektoinnin ja prosessin hallinnan taidot.

Sanataiteen laajan oppimäärän lopputyön arvioinnissa painottuvat arvioinnin kohteista erityisesti sanataiteen tuottamisen ja reflektoinnin taidot. Sen arvioinnissa otetaan huomioon työn omaäänisyys ja lajin tuntemus tai uudistaminen sekä työprosessista välittyvä innostus, kokeilevuus ja sinnikkyys. Lopputyöllä on vähintään kaksi arvioijaa.

13 Sirkustaide

Sirkustaiteen laajan oppimäärän tavoitteena on antaa valmiuksia sirkustaiteen itsenäiseen harrastamiseen sekä oppilaan omien tavoitteiden ja mahdollisuuksien mukaan myös sirkustaiteen ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen hakeutumiseen. Sirkustaiteen opiskelu on pitkäjänteistä, tutkivaa ja oppiminen tapahtuu harjoittelun, kokemuksen ja monipuolisen tekemisen kautta. Motoristen perustaitojen oppiminen toimii pohjana sirkustaitojen harjoittelulle. Sirkustaiteen opetus muodostuu kasvamisesta sirkustaiteeseen ja kasvattamisesta sen avulla.

Kasvaminen sirkustaiteeseen tarkoittaa sirkustaiteen harrastamiseen tarvittavien taitojen ja tietojen sekä kehonhuollon pitkäjänteistä harjoittelua ja kehittämistä monipuolisesti eri sirkuslajeissa. Opetus ohjaa oppilasta itsenäiseen harjoitteluun. Oppilas tutustuu sirkustaiteen keskeisiin käsitteisiin, ilmaisumuotoihin, historiaan, nykypäivään sekä kansainvälisyyden merkitykseen. Ryhmän turvallinen ja motivoiva oppimisilmapiiri luo edellytyksiä tekemisen iloon ja oppimiseen.

Kasvattaminen sirkustaiteen avulla tarkoittaa luovuuden, ajattelu- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen, emotionaalisen ja esteettisen kasvun sekä pitkäjänteisen tavoitteellisen työskentelyn harjoittamista. Hyvä oppimisilmapiiri rakentuu ryhmätöytäitojen ja itsenäisen työskentelyn taitojen varaan. Kasvattaminen sirkustaiteen avulla tukee oppilaan itsetunnon kehittymistä, oppimisen iloa ja osallisuuden tunnetta sekä oppilasryhmän sosiaalista yhteenkuuluvuutta.

13.1 Varhaisiän sirkuskasvatus

Varhaisiän sirkuskasvatuksessa oppilas tutustuu sirkustaiteeseen ja ohjattuun liikunnalliseen harjoitteluun ryhmässä. Opetuksen lähtökohtana on leikki. Opetuksessa korostuvat motoristen perustaitojen oppiminen eli tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot, joita harjoitellaan monipuolisesti sirkustemppejien ohella. Samalla oppilas oppii tuntemaan sirkustaiteen sanastoa.

Opetuksessa tuetaan aistihavaintojen tekemistä, mielikuvituksen ja aloitekyvyn kehittymistä ja oppilas saa myönteisiä esiintymiskokemuksia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan ikä ja kehitysvaihe. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen sirkustaiteen varhaisiän kasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

13.2 Sirkustaiteen perusopinnot

Sirkustaiteen perusopintojen tarkoituksena on vahvistaa oppilaan motorisia perustaitoja sekä kehittää tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti sirkustaiteelle keskeisiä lajitaitoja. Perusopinnoissa oppilas harjoittelee monipuolisesti eri sirkuslajien perustekniikoita.

Perusopintojen aikana tutustutaan sirkustaiteeseen, katsotaan sirkusesityksiä ja keskustellaan niistä sekä opitaan sirkuksen peruskäsitteitä. Opinnoissa oppilas oppii

nauttimaan sirkustaitojen harjoittelusta itsenäisesti ja yhdessä ryhmän kanssa. Opinnoissa tuetaan oppilaan kasvua itsenäisyyteen ja osallisuuteen sekä kehitetään erityisesti sosiaalisia taitoja. Harjoitellaan itseilmaisua ja esiintymistä sekä tuetaan luovuuden ja aloitekyvyn kehittymistä. Opetuksessa luodaan kannustava ja innostava ilmapiiri, jossa voi turvallisesti onnistua ja epäonnistua. Laajan oppimäärän perusopintojen päätteeksi voidaan valmistaa esitys, jossa oppilas pääsee näyttämään osaamistaan.

Tavoitteet

Sirkustekniikka

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- kehittää motorisia perustaitoja
- kokeilee monipuolisesti eri sirkuslajeja ja oppii arvostamaan eri sirkuslajien ominaisuuksia
- harjoittelee sirkuslajien perustekniikoita pitkäjänteisesti ja tasolta toiselle edeten
- oppii turvallisen tavan harjoitella
- oppii asettamaan tavoitteita ja nauttimaan niiden saavuttamisesta.

Kehon tuntemus ja -hallinta

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- oppii tuntemaan ja hallitsemaan omaa kehoaan sekä luottamaan siihen
- rakentaa myönteisen kehosuhteen ja oppii luottamaan mahdollisuuksiinsa sirkustaiteen harjoittelussa
- oppii luottamaan toisiin
- harjoittelee ketteryyttä, koordinaatiota, voimaa ja liikkuvuutta.
- oppii rentoutumaan.

Sirkustaiteen tuntemus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- kiinnostuu sirkuksesta ja sirkuksen ilmiöistä
- oppii sirkustietoutta ja sirkuksen historiaa sekä oppii arvostamaan sirkustaidetta ja muita taidemuotoja
- tutustuu monipuolisesti erilaisiin esityksiin
- saa käsityksen sirkuksen erilaisista ilmenemismuodoista sekä tutustuu kansainvälisyyden merkitykseen sirkustaiteessa.

Ilmaisu ja esiintyminen

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- oppii nauttimaan itsensä ilmaisusta sirkustaiteen keinoin
- oppii ymmärtämään sirkusesityksen monien taidemuotojen yhteistyönä
- oppii esityksen valmistamista ja saa kokemuksia esiintymisestä
- harjaantuu ilmaisemaan itseään luontevasti, avoimesti ja rohkeasti.

Keskeiset sisällöt

Sirkustaiteen laajan oppimäärän perusopintojen opetuksessa keskitytään turvalliseen harjoitteluun ja sirkustaiteessa käytettäviin motorisiin perustaitoihin eli tasapaino-,

liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoihin. Keskeisenä opetussisältönä on myös sirkuksen perustekniikoiden pitkäjänteinen harjoittelu. Kehon tuntemusta ja -hallintaa harjoitellaan itsenäisesti ja yhdessä monipuolisilla liikkeiden laatua, ketteryyttä, koordinaatiota, voimaa, liikkuvuutta ja rentoutumista kehittäville harjoitteilla. Oppilaita harjaannutetaan sirkukselle tärkeisiin toiminta- ja turvakäytänteisiin, perehdytetään sirkussanastoon, -tietouteen ja -historiaan sekä katsotaan monipuolisesti erilaisia esityksiä ja opitaan keskustelemalla analysoimaan niitä. Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan itseään ja esiintymään valmistamalla erilaisia esityksiä yksin ja ryhmässä sekä tutustumalla sirkusesityksen luomiseen kokonaisuutena.

13.3 Sirkustaiteen syventävät opinnot

Syventävien opintojen tarkoituksena on opintojen laajentaminen tai painottaminen. Oppilas syventää teknisiä taitojaan valitsemassaan sirkuslajissa ja oppii kehittämään taitojaan itsenäisesti. Esittämisen suunnittelu, esiintyminen ja oppilaan henkilökohtaisen ilmaisun kehittäminen ovat keskeinen osa sirkustaiteen laajan oppimäärän syventäviä opintoja. Syventävien opintojen päätteeksi oppilas valmistaa laajan oppimäärän lopputyön.

Tavoitteet

Sirkustekniikka

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- valitsee yhden tai useamman sirkuslajin ja harjaantuu lajitekniikoiden hallinnassa
- kehittää omaa liikemateriaaliaan
- jatkaa monipuolista sirkustaitojen harjoittelua sekä sirkustaidetta tukeviin taidelajeihin tutustumista
- oppii suunnittelemaan omaa harjoitteluaan sekä harjoittelemaan turvallisesti ja itsenäisesti.

Kehon tuntemus ja -hallinta

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- löytää oman tapansa liikkua
- oppii nauttimaan oman kehon mahdollisuuksista
- ymmärtää ja kehittää kehonhallintaa vastaamaan oman taitolajin asettamia vaatimuksia.

Sirkustaiteen tuntemus

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- tutustuu sirkustaiteen nykypäivään
- syventää tietämystään eri sirkuslajeista
- tuntee oman sirkuslajin turvallisuusnäkökohdat ja oppii huoltamaan omia välineitään
- ymmärtää kansainvälisyyden merkityksestä sirkustaiteen lähtökohtana.

Ilmaisu ja esiintyminen

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- oppii käyttämään sirkustaitoja itseilmaisuun ja kehittämään eteenpäin omia ideoitaan
- oppii sirkusesityksen rakennetta, esityksen valmistamisprosessia ja osaa itse valmistaa esityksen
- valmistaa sirkustaiteen laajan oppimäärän syventävien opintojen päätteeksi lopputyön.

Keskeiset sisällöt

Sirkustaiteen laajan oppimäärän syventävissä opinnoissa vahvistetaan osaamista yhdessä tai useammassa sirkuslajissa. Oppilaat kehittävät omaa liikemateriaalia sekä harjoittelevat itsenäistä työskentelyä ja sirkuslajien perustekniikoita monipuolisesti, turvallista harjoittelua korostaen. Opetuksessa oppilaita ohjataan ottamaan huomioon taitolajien vaatimukset kehonhuollolle ja -hallinnalle, fyysisille ominaisuuksille sekä omaehtoiselle liikunnalle. Ketteryyttä, koordinaatiota, voimaa, liikkuvuutta ja rentoutumista harjoitellaan monipuolisesti ja pitkäjänteisesti. Oppilaat etsivät tietoa sirkuksesta nykypäivänä, sirkuslajeista sekä sirkuksen suhteesta muihin taiteen muotoihin. Opetuksessa syvennetään osaamista käytössä oleviin turvallisuusvälineisiin ja välineiden huoltoon sekä opetellaan taitolajien turvallisuustaitoja. Ymmärrystä kansainvälisyyden merkityksestä sirkustaiteelle kehitetään opiskelemalla sirkustaiteen kansainvälistä sanastoa sekä katsomalla ja analysoimalla erilaisia esityksiä. Esiintymistä, vuorovaikutustaitoja ja roolityöskentelyä harjoitellaan ryhmässä erilaisten esiintymistaitoharjoitusten avulla. Esityksiä valmistetaan eri lähtökohdista sekä pyritään käyttämään apuna taiteiden välistä kommunikaatiota ja sen tarjoamia mahdollisuuksia.

13.4 Aikuisten sirkustaiteen opetus

Aikuisopinnot tarjoavat pohjan elämänpituiselle harrastukselle tai taiteen kentällä toimimiselle sirkustaiteen näkökulmasta. Aikuisten opetuksessa noudatetaan sirkustaiteen laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä.

Opetuksessa luodaan kannustava ja sosiaalisesti vuorovaikutteinen opiskeluilmapiiri. Aikuisoppilasta ohjataan opiskelemaan sirkustaidetta pitkäjänteisesti taipumustensa ja kiinnostuksensa mukaisesti. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden kiinnostusten kohteet sekä heidän aiemmat opintonsa ja kokemuksensa sirkustaiteesta. Oppilaita ohjataan itsenäiseen ja oma-aloitteiseen opiskeluun, henkilökohtaisten tavoitteiden asettamiseen, oman työskentelyn ja oppimisen seurantaan sekä itsearviointiin.

13.5 Työtavat sirkustaiteen opetuksessa

Sirkustaidetta opetetaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, jotka ovat turvalliset, sopivat ja tarkoituksenmukaiset sirkustaiteen opetukseen. Työtapojen valinnalla tuetaan sirkustaiteen harrastamisessa tarvittavan osaamisen ja

ominaisuuksien sekä itsenäisen työskentelyn, vuorovaikutustaitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti yksilö- ja ryhmäopetuksen muotoja ja työtapoja mahdollistaen yksilölliset oppimispolut ja joustavat oppimisen jatkumot.

Oppimisprosessia edistetään korostamalla aktiivista harjoittelua ja yhteistoiminallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Pätevyyskokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla sekä harjaantumisen vaiheeseen sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella.

13.6 Oppimisen arviointi sirkustaiteen opetuksessa

Sirkustaiteen arviointi on vuorovaikutteista. Oppilaan opiskelua, oppimista ja itsearviointia tukevat ryhmän ja opettajan antama palaute. Palaute oppimisesta ja työskentelystä on kannustavaa, ohjaavaa ja jatkuvaa. Arviointi kohdistuu oppilaan toimintaan, ei hänen ominaisuuksiinsa. Oppilaan tulee saada koko opiskelunsa ajan palautetta oppimisestaan ja työskentelystään erilaisissa oppimistilanteissa. Arviointi tapahtuu aina suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Kaikki palaute ja arviointi annetaan kannustavassa ja myönteisessä opiskelua ja oppimista edistävässä hengessä.

Sirkustaiteen laajassa oppimäärässä arvioinnin kohteita ovat:

Oppilaan kehittyminen:

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan edistymistä opinnoissa ja työskentelyä toisten kanssa. Arvioinnin tulee tukea oppilaan hyvän itsetunnon ja ilmaisuvalmiuksien kehittymistä sekä oppilaan halukkuutta kehittää itseään sirkustaiteessa ja sirkustaiteen keinoin.

Oppilaan itsearviointi:

Opetuksessa tuetaan oppilaan kykyä arvioida omaa ja muiden työskentelyä. Oppilas harjoittelee koko opiskelun ajan itsearviointia ja häntä opastetaan oppimisensa dokumentoimiseen ja seurantaan.

Oppimisprosessi ja tavoitteiden saavuttaminen:

Arviointi kohdistuu sekä prosessiin että lopputulokseen. Arviointimenetelmät valitaan siten, että ne mittaavat asetettujen tavoitteiden saavuttamista, soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista.

Lopputyön arviointi

Oppilas suunnittelee, valmistaa ja toteuttaa itsenäisesti sirkustaiteen laajan oppimäärän syventävien opintojen päätteeksi lopputyön yksin tai ryhmässä. Oppilas esiintyy itse esityksessä.

Sirkustaiteen laajan oppimäärän lopputyö on taiteellinen oppimisprosessi, joka muodostuu sirkusesityksestä ja kirjallisesta osiosta. Esityksen arvioitavia osa-alueita

ovat esiintymistaito, sirkustekniikka ja esityksen kokonaisuus. Kirjallinen osio sisältää lopputyön ennakkosuunnitelman ja raportin. Lopputyö arvioidaan suhteessa oppilaan asettamiin tavoitteisiin ja itsearvioitiin.

Lopputyön arvioijia tulee olla vähintään kaksi. Lopputyöesityksen arvioivat ulkopuoliset sirkus- ja esittävän taiteen asiantuntijat, ei oppilaan oma opettaja. Oppilaan oma opettaja vastaa ennakkosuunnitelman ja itsearviointin arvioinnista. Oppilaalle annetaan lopputyöstään suullinen ja kirjallinen arvio.

14 TANSSI

Tanssin taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän tarkoituksena on tarjota oppilaalle mahdollisuus kokea ja vaalia tanssin iloa, opiskella tanssia tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti sekä kehittää tanssin ammatillisissa ja korkea-asteen opinnoissa tarvittavia valmiuksia. Tavoitteena on, että opintojen aikana oppilaalle syntyy omakohtainen suhde tanssiin ja rohkeus ilmaista itseään kehollisesti liikkeen ja tanssin kautta.

Tanssin laajan oppimäärän opetus tukee oppilaan kokonaisvaltaista kasvua, luovuutta ja taiteellista ilmaisukykyä. Oppilasta ohjataan kehittämään tanssissa tarvittavia valmiuksia tasapainoisesti ja ottamalla huomioon oppilaan yksilölliset ja kulttuuriset lähtökohdat. Opintojen myötä oppilas oppii yhä paremmin huolehtimaan kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnistaan ja toimimaan ryhmän ja yhteisön jäsenenä. Opetus kannustaa oppilasta osallistumaan erilaisiin tanssi- ja taidetapahtumiin ja esityksiin sekä esiintyjänä että katsojana. Opetus avartaa oppilaan käsitystä tanssin monimuotoisuudesta niin taiteena kuin kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä sekä tukee hänen kasvuaan sivistyneeksi, suvaitseväiseksi ja erilaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi.

14.1 Varhaisiän tanssikasvatus

Varhaisiän tanssiopintojen tavoitteena on lapsen luovuuden ja kehontuntemuksen kehittäminen. Leikinomainen toiminta edistää lapsen tanssin perustaitoja, ryhmässä toimimisen taitoja ja oppimisvalmiuksia. Opetuksen tehtävänä on herättää tanssin ilo ja tukea itseilmaisun ja itseluottamuksen kehittymistä turvallisessa oppimisympäristössä. Opetuksen kokemuksellisuutta ja elämyksellisyyttä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja muiden taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän tanssikasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

14.2 Tanssin perusopinnot

Tanssin perusopintojen tarkoituksena on, että oppilas luo omakohtaisen, kokemuksellisen suhteen tanssiin ja sitä kautta sitoutuu pitkäjänteiseen työskentelyyn tanssin parissa. Opintojen aikana oppilas harjoittelee ja kehittää valitsemansa tanssilajin tai -lajien keskeisiä fyysis-motorisia ja ilmaisullisia taitoja. Koulutuksen järjestäjä määrittelee opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden pohjalta paikalliset opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet ja sisällöt sekä laajuuden. Yksittäinen opintokokonaisuus voi sisältää tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta. Perusopintoihin voi sisältyä keskenään vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Tavoitteet

Hyvinvointi ja kehoollisuus

Tavoitteena on, että oppilas

- kokee tanssin iloa
- suhtautuu myönteisesti omaan kehoonsa ja sen haastamiseen
- oppii pitämään huolta kehostaan ja noudattamaan terveellistä elämäntapaa
- oppii asettamaan realistisia tavoitteita tanssin eri osa-alueilla.

Vuorovaikutus ja kulttuurinen osaaminen

Tavoitteena on, että oppilas

- kunnioittaa omaa ja muiden kehoollista ilmaisua ja tanssia
- osaa toimia ryhmässä ja osallistua ryhmälähtöiseen luovaan, taiteelliseen prosessiin
- harjaantuu vastaanottamaan ja antamaan rakentavaa palautetta
- osaa sanallistaa ja jakaa kokemuksiaan tanssista ja taiteesta.

Taito ja taide

Tavoitteena on, että oppilas

- ymmärtää pitkäjänteisen työskentelyn merkityksen tanssitaidon kehittämisessä
- harjoittelee valitsemaansa tanssilajiin tai -lajeihin liittyvää kehoollista artikulaatiota, motorisia taitoja ja ilmaisullisia laatuja sekä musiikin tuntemusta ja tulkintaa
- käyttää mielikuvitustaan ja luovuuttaan tanssissa
- harjaantuu liike- ja tanssi-improvisaatioon liittyvissä taidoissa
- avartaa tanssikäsitystään tutustumalla tanssitaiteen kulttuuriin elementteihin ja ilmiöihin
- ymmärtää tanssin suhdetta muihin taiteisiin.

Esiintyminen

Tavoitteena on, että oppilas

- harjaantuu toimimaan erilaisissa esiintymistilanteissa ja -ympäristöissä
- ottaa vastuun omasta osuudestaan esityskokonaisuudessa
- osaa valmistautua esiintymistilanteisiin
- harjaantuu kokonaisvaltaiseen ilmaisuun
- saa tilaisuuksia oman luovan prosessin toteuttamiseen ja esiintuomiseen.

Keskeiset sisällöt

Perusopintojen keskeisiä sisältöjä ovat kehontietoisuutta ja hyvinvointia tukevat harjoitteet, jotka liittyvät muun muassa kehon linjaukseen, liikeketjuihin, lämmittelyyn ja palautumiseen.

Opinnoissa perehdytään kuhunkin tanssilajiin liittyvään tyyliin, liikesanastoon, motorisiin taitoihin, ilmaisullisiin laatuihin ja kehoolliseen artikulaatioon. Perusopinnoissa oppilas opiskelee itsenäistä ja oma-aloitteista työskentelyä sekä harjoittelun aikana että esiintymistilanteissa. Ryhmän jäsenenä toimimista edistävät harjoitteet liittyvät vuorovaikutukseen, kommunikaatioon ja ilmaisuun. Myös

esiintymistilaisuuksiin liittyvä käytännöllinen tieto ja toiminta ovat osa perusopintojen sisältöjä.

14.3 Tanssin syventävät opinnot

Syventävien opintojen tarkoituksena on tanssiopintojen painottaminen oppilaan valitsemalla tavalla. Opintojen aikana oppilas suunnittelee ja toteuttaa opettajan ohjauksessa tanssin laajan oppimäärän lopputyön. Syventäviin opintoihin voi sisältyä keskenään vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia ja koulutuksen järjestäjä voi suunnitella oppilaan valittavaksi erilaisia suuntautumisvaihtoehtoja. Vaihtoehtoiset opintokokonaisuudet ja suuntautumisvaihtoehdot suunnitellaan tukemaan oppilaiden lopputöiden toteuttamista. Koulutuksen järjestäjä määrittelee näiden tavoitteiden pohjalta paikalliset opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet ja sisällöt sekä laajuuden. Yksittäinen opintokokonaisuus voi sisältää tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta.

Tavoitteet

Hyvinvointi ja kehollisuus

Tavoitteena on, että oppilas

- tunnistaa tanssin vaikutuksia omalle hyvinvoinnilleen
- osaa rytmittää lepoa ja harjoittelua
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja haasteitaan
- osaa itse hakea tietoa hyvinvointiin ja terveelliseen elämäntapaan liittyvistä asioista.

Vuorovaikutus ja kulttuurinen osaaminen

Tavoitteena on, että oppilas

- kunnioittaa erilaisuutta
- osallistuu aktiivisesti ja rakentavasti ryhmälähtöiseen luovaan prosessiin
- osaa sanallistaa tanssiteosten ja taiteen tuottamia kokemuksia ja omia tulkintojaan niistä
- antaa tilaa toisille ja suhteuttaa oman liikkumisensa tilaan ja toisten liikkumiseen
- osaa sanallistaa tanssiteosten ja taiteen tuottamia kokemuksia ja omia tulkintojaan niistä
- oppii tekemään vertaisarviointia rakentavasti.

Taito ja taide

Tavoitteena on, että oppilas

- syventää valitsemansa tanssilajiin liittyvää kehollista artikulaatiota, motorisia taitoja ja ilmaisua sekä musiikin tuntemusta ja tulkintaa
- kehittää kehontietoisuutta ja -hallintaa
- syventää liike- ja tanssi-improvisaatioon liittyviä taitojaan
- osaa suunnata opiskeluaan ja asettaa itselleen lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteita
- hakeutuu omatoimisesti taide-elämysten pariin sekä tutustuu joihinkin merkittäviin tanssiteoksiin
- ymmärtää tanssin olemusta ja suhdetta muihin taiteisiin ja yhteiskuntaan.

Esiintyminen

Tavoitteena on, että oppilas

- osaa valmistautua itsenäisesti esiintymistilanteisiin
- kantaa vastuuta erilaisissa esiintymistilanteissa ja -ympäristöissä
- sovittaa ilmaisunsa esittämänsä teoksen tyyliin ja sisäiseen maailmaan
- harjoittelee koreografian ja komposition suunnittelua ja toteuttamista
- saa kokemuksia ja tietoa muun muassa musiikin ja puhepuheksen merkityksestä tanssiteoksen osatekijöinä.

Keskeiset sisällöt

Syventävien opintojen keskeisiä sisältöjä ovat kehontietoisuutta ja hyvinvointia tukevat harjoitteet, jotka liittyvät muun muassa kehon linjaukseen, liikeketjuihin, lämmittelyyn, palautumiseen ja rasitusvammojen ennaltaehkäisyyn. Tietous terveellisestä ravitsemuksesta sekä anatomian ja kinesiologian perusteet auttavat edistämään omaa hyvinvointia.

Opinnoissa syvennetään kuhunkin tanssilajiin liittyvän tyylin, liikesanaston, motoristen taitojen sekä ilmaisullisen ja kehollisen artikulaation hallintaa. Ryhmälähtöistä luovaa prosessia edistävät harjoitteet liittyvät vuorovaikutuksen ja ilmaisun lisäksi kompositioon ja koreografiseen prosessiin. Myös esiintymistilaisuuksiin liittyvä käytännöllinen tieto ja toiminta, kuten levon ja ravinnon merkitys esiintymiseen valmistautumisessa ja esiintymisjännityksen hallinta, ovat myös syventävien opintojen sisältöjä. Opintoihin sisältyy tanssi- ja musiikkitietoutta sekä tietoa tanssimuotojen kulttuurisesta ja historiallisesta taustasta. Mahdollisuuksien mukaan toteutetaan taiteidenvälisiä projekteja ja tapahtumia. Koulutuksen järjestäjä voi laajentaa opintojen sisältöjä opetuksen tavoitteiden ja paikallisten tarpeiden pohjalta.

14.4 Aikuisten tanssin opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan tanssin laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä.

14.5 Työtavat tanssin opetuksessa

Tanssin laajan oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppimäärän tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Opetus perustuu vuorovaikutukseen ja yhteisölliseen oppimiseen. Ryhmäopetus tarjoaa mahdollisuuksia monipuoliseen ilmaisuun, kokemukselliseen oppimiseen ja osaamisen monipuoliseen osoittamiseen. Lisäksi oppilaat saavat tilaisuuksia yksilölliseen ja omatoimiseen työskentelyyn. Työtapojen monipuolisuutta edistetään muun muassa hyödyntämällä teknologiaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen toteutuksessa kiinnitetään huomiota myös sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

14.6 Oppimisen arviointi tanssissa

Tanssin perusopinnoissa arvioinnin tarkoitus on motivoida oppilasta opetuksen aikana ja kannustaa häntä itseohjautuvuuteen, oppimaan oppimiseen, vuorovaikutukseen ja yhteistoiminnallisuuteen. Lisäksi arviointi tuottaa opettajalle tietoa siitä, miten opetusta tulisi jatkossa suunnata. Arviointi on oleellinen osa jokapäiväistä oppimisprosessia ja opettamista. Se on vuorovaikutuksellinen neuvottelutilanne, jossa tarkastellaan oppimisprosessin kulkua, siihen vaikuttavia tekijöitä ja osaamisen kehittymistä.

Perusopinnoissa oppimisen arvioinnin tarkoituksena on tukea oppilasta erityisesti vuorovaikutustaitojen sekä tanssi- ja ilmaisutaitojen kehittämisessä. Oppilaan itse- ja vertaisarviointitaitojen vahvistamisella on tässä tärkeä tehtävä.

Syventävissä opinnoissa arvioinnin tarkoituksena on tukea ja suunnata oppilaan tanssiopintoja ottaen huomioon oppilaan omat tavoitteet. Tanssialan ammattiopintoihin pyrkivälle oppilaalle arvioinnin tulee antaa realistinen kuva hänen valmiuksistaan ja kehitysnäkymistään suhteessa tanssin ammatillisiin vaatimuksiin. Kaikki arviointi ja palaute annetaan myönteisessä, tulevaisuuteen suuntaavassa ja opiskelua motivoivassa hengessä.

Syventävissä opinnoissa arvioinnin kohteet määräytyvät sekä opintokokonaisuuksien tavoitteiden että oppilaan opintojen painottumisen ja lopputyön mukaan. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan lopputyölleen asettamat tavoitteet.

15 TEATTERITAIDE

Taiteen perusopetuksen teatteritaiteen laajan oppimäärän tehtävänä on vahvistaa oppilaiden aktiivista toimijuutta ja syvällistä teatteritaiteen ymmärrystä. Opetuksessa tuetaan oppilaita taiteen omaehtoiseen tekemiseen ja henkilökohtaiseen tulkintaan. Opetus kannustaa oppilasta rakentavaan toimintaan yksilönä sekä vuorovaikutukseen ryhmän jäsenenä.

Teatteritaidetta voi opiskella eri lähtökohtien, tekemisen tapojen ja näkökulmien kautta, esimerkiksi esiintyjyyden, näyttelijäntaiteen, käsikirjoittamisen, esitysdramaturgian, ohjaajantaiteen ja visualisoinnin kautta. Teatteritaide pitää sisällään monia eri taiteenaloja, ja sitä voidaan toteuttaa eri yhteisöissä ja ympäristöissä.

Opetuksessa tuetaan oppilaiden iloa, uteliaisuutta ja motivaatiota opiskella ottamalla huomioon heidän yksilöllisiä tarpeitaan ja tavoitteitaan. Teatteritaiteen tavoitteena on vahvistaa oppilaiden kulttuurista osaamista kehittämällä monipuolisesti heidän taitojaan ja tietojaan. Oppilasta ohjataan oman oppimisen reflektointiin, itseohjautuvuuteen sekä sitoutuneeseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn. Laajan oppimäärän opinnot luovat valmiuksia eri alojen jatko-opintoihin, yhteiskunnalliseen osallisuuteen ja muuttuvaan työelämään.

15.1 Varhaisiän teatterikasvatus

Varhaisiän teatterikasvatuksen tavoitteena on rohkaista ja innostaa lapsia ilmaisemaan itseään teatterileikin ja teatteritaiteen keinoin sekä saamaan kokemuksia ja elämyksiä teatterin tekemisestä ja kokemisesta. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän teatterikasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

15.2 Teatteritaiteen perusopinnot

Teatteritaiteen laajan oppimäärän perusopintojen tavoitteena on tutustua teatterin tekemisen lainalaisuuksiin ja toimintamalleihin sekä teatteriin taidemuotona. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista, jotka päätetään paikallisesti.

Tavoitteet

Esiintymis- ja vuorovaikutustaidot

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta toimimaan vastuullisena ryhmän jäsenenä
- rohkaista oppilasta vuorovaikutukseen ja kontaktiin toisten esiintyjien ja yleisön kanssa
- ohjata oppilasta ymmärtämään läsnäolon merkitys esiintymistilanteessa
- ohjata oppilasta harjoittelemaan kokonaisvaltaista ilmaisua

- rohkaista oppilasta refleктоimaan omaa työskentelyään
- ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä muihin taiteenlajeihin.

Teatteriesitys

Opetuksen tavoitteena on

- motivoida oppilasta työskentelemään pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti
- kannustaa oppilasta kokeilemaan eri tehtäviä esitysten harjoitusprosesseissa
- ohjata oppilasta omaksumaan teatterin käsitteitä ja tutustumaan teatterin eri osa-alueisiin
- ohjata tunnistamaan ja ymmärtämään erilaisten esitysten harjoitusprosessien vaiheita
- ohjata oppilasta tutustumaan teatteriesitysten eri muotoihin ja kokeilemaan niitä.

Oma taiteellinen prosessi

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta luovaan toimintaan ja uteliaisuuteen sekä kokeilemaan rohkeasti teatterin keinoja
- rohkaista oppilasta uskomaan itseensä, löytämään omia vahvuuksiaan ja kehittämisalueitaan
- innostaa oppilasta asettamaan itselleen tavoitteita ja refleктоimaan omaa työskentelyään
- ohjata oppilasta havainnoimaan ilmiöitä ja todellisuutta ympärillään käyttäen apuna omaa kokemusmaailmaansa ja eri aisteja.

Teatteritaide osana yhteiskuntaa

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta havainnoimaan teatteria ja teatteritaidetta osana omaa elämää ja yhteiskunnallisena ilmiönä
- ohjata oppilasta tutustumaan teatteriin taidemuotona
- ohjata oppilasta analysoimaan kokemaansa ja näkemäänsä
- ohjata oppilasta tutustumaan teatterin traditioihin
- ohjata oppilasta tutustumaan teatterin moninaisiin työnkuviin.

Keskeiset sisällöt

Perusopinnoissa tutustutaan teatteritaiteeseen monipuolisesti erilaisten harjoitteiden ja esitystentekoprosessien avulla. Opinnoissa harjoitellaan erilaisia teatteritaitoja, kuten esiintyjyyden eri osa-alueita ja esiintymistaitoja (puhetta, fyysistä ilmaisua, äänenkäyttöä). Opintojen aikana keskustellaan, analysoidaan ja toimitaan vuorovaikutteisesti ryhmässä. Tuotetaan esitysten lähdemateriaaleja itse osana harjoitusprosessia ja tutustutaan erilaisiin lähdemateriaaleihin, esimerkiksi näytelmiin, runoihin, satuihin, elokuviin, mediateksteihin, kuviin, ääniin tai elämäntarinoihin. Opintojen aikana harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista sekä reflektion tekemistä eri tavoin.

15.3 Teatteritaiteen syventävät opinnot

Laajan oppimäärän syventävien opintojen tavoitteena on syventää teatterin tekemisen osaamista ja näkemystä teatterista taiteena. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista, jotka päätetään paikallisesti. Syventävien opintojen lopussa tehdään lopputyö.

Tavoitteet

Esiintymis- ja vuorovaikutustaidot

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta toimimaan vastuullisena ryhmän jäsenenä
- rohkaista oppilaita vuorovaikutukseen ja kontaktiin toisten esiintyjien ja yleisön kanssa
- ohjata oppilasta ymmärtämään läsnäolon merkitys esiintymistilanteessa
- ohjata oppilasta syventämään kokonaisvaltaista ilmaisuaan
- rohkaista oppilasta refleктоimaan omaa ja muiden työskentelyä
- rohkaista rakentamaan toimivaa ryhmää omalla toiminnalla.

Teatteriesitys

Opetuksen tavoitteena on

- motivoida ja sitouttaa oppilasta työskentelemään pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti
- kannustaa oppilasta kokeilemaan eri tehtäviä esityksen harjoitusprosessissa
- ohjata oppilasta omaksumaan teatterin käsitteitä ja osa-alueita
- ohjata oppilasta tutustumaan teatteriesitysten eri muotoihin ja kokeilemaan niitä
- ohjata oppilasta tutustumaan näytelmäkirjallisuuteen ja harjoittelemaan näytelmien lukemista
- ohjata oppilasta tunnistamaan esityksen sisällön ja muodon suhde
- ohjata oppilasta huomioimaan teatteriesityksen luonne ainutkertaisena ja katoavana tapahtumana, joka rakentuu esiintyjän ja katsojan vuorovaikutuksen varaan.

Oma taiteellinen prosessi

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta laajentamaan tai vaihtamaan näkökulmaa sekä ajattelemaan uteliaasti, kriittisesti ja kyseenalaisten
- ohjata oppilasta havainnoimaan itseään sekä ilmiöitä ja todellisuutta ympärillään eri aistien avulla ja seuraamalla monipuolisesti mediaa
- rohkaista oppilasta vahvistamaan itseluottamustaan ja epävarmuuden sietokykyään
- rohkaista oppilasta löytämään omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan ja ilmaisemaan itseään
- innostaa oppilasta asettamaan itselleen tavoitteita ja refleктоimaan omaa työskentelyään
- kannustaa oppilasta vahvistamaan omaa taiteilijuuttaan ja suhdettaan teatteritaiteeseen.

Teatteritaide osana yhteiskuntaa

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta havainnoimaan teatteria ja teatteritaidetta osana omaa elämää ja yhteiskunnallisena ilmiönä
- ohjata oppilasta tutustumaan teatterin historiaan, traditioihin ja ajankohtaisiin ilmiöihin esitystaiteessa
- ohjata oppilasta tutustumaan teatterin moninaisiin tehtävänkuviiin, teatteritaitojen hyödyntämiseen eri ammateissa, työnhaussa ja opiskelussa sekä harrastamaan teatteria monipuolisesti
- ohjata oppilasta tutustumaan teatteriin taidemuotona ja sen yhteyksiin muihin taiteisiin
- ohjata oppilasta analysoimaan kriittisesti kokemaansa ja näkemäänsä, myös yhteiskunnallisuuden ja osallisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Teatteritaiteen laajan oppimäärän syventävissä opinnoissa perehdytään syvällisesti teatteritaiteeseen erilaisten harjoitteiden ja esitysprosessien avulla. Opinnoissa osallistutaan esitysten tekemiseen, tutustutaan teatterinteon prosessin eri vaiheisiin ja näyttämötyöskentelyyn. Opintojen aikana harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista sekä itsereflektion tekemistä oppilaalle luontaisella tavalla.

Osaamista ja ymmärrystä syvennetään oppilaan kiinnostuksen ja oppilaitoksen resurssien mukaan: opinnoissa perehdytään teatteritaiteen eri osa-alueisiin, esimerkiksi esiintyjyyteen, näyttelijäntaiteeseen, ohjaajantaiteeseen, esitysdramaturgiaan, käsikirjoittamiseen, skenografiaan tai visualisointiin. Vuorovaikutus- ja ryhmätaitoja kehitetään syventämällä ryhmädynamiikan ymmärtämistä ja kannustamalla avoimen ilmapiirin ylläpitämiseen. Opintojen aikana tutustutaan näytelmäkirjallisuuteen, erilaisiin dramaturgisiin muotoihin ja teatterin traditioon. Opinnoissa tutustutaan erilaisiin esitysten lähdemateriaaleihin ja tuotetaan niitä itse. Opintojen aikana vierailaan erilaisissa teattereissa ja tutustutaan teatterialan ammatteihin ja tehtävänkuviiin. Oppilasta ohjataan myös tutustumaan eri koulutusaloihin, joissa teatteritaiteen opiskelua voi hyödyntää.

15.4 Aikuisten teatteritaiteen opetus

Aikuisten teatteritaiteen opetuksessa noudatetaan teatteritaiteen laajan oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä.

15.5 Työtavat teatteritaiteen opetuksessa

Teatteritaiteen opiskelu tapahtuu ryhmässä, ja siinä korostuvat ryhmätyö- ja vuorovaikutustaidot. Teatteritaidetta opiskellaan kokeilemalla, harjoittelemalla ja vastuuta ottamalla. Sitoutuminen ja sitouttaminen sekä motivointi tunneilla käymiseen ovat tärkeitä. Oppilaiden oman ilmaisu- ja havaintokyvyn harjoittaminen on keskeistä. Työtavat valitaan siten, että ne tukevat oppilaiden kykyä ymmärtää omaa oppimistaan,

itsereflektoida oppimiaan taitoja ja kehittää niitä edelleen omassa taiteellisessa työskentelyssään. Työtavoissa korostuu oppilaan kehityksen jatkuva seuranta säännöllisen palautteenantamisen ja saamisen muodossa.

15.6 Oppimisen arviointi teatteritaiteen opetuksessa

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaiden teatteritaiteen opinnoissa edistymistä ja opinnoille annettujen tavoitteiden saavuttamista. Arviointi tukee oppilaiden oman taiteilijuuden ja esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä, omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin. Oppimista arvioidaan myönteisesti ja kannustavasti sekä opintojen aikana että päättövaiheessa. Monipuolinen ja jatkuva arviointi koostuu erilaisista palautteen antamisen tavoista: oppilaat saavat henkilökohtaista palautetta opettajaltaan, ja oppilaita harjaannutetaan itsearviointiin ja vertaisarviointiin. Palaute kytkeytyy oppimisen tavoitteisiin ja on luonteeltaan ohjaavaa, jatkuvaa, kannustavaa ja pitkäkestoista. Arviointi tukee samalla oppimaan oppimisen taitojen ja itseohjautuvuuden kehittymistä. Arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen ja teatteritaitojen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan. Arvioinnin ja palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaiden hyvän itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen.

Teatteritaiteen laajan oppimäärän arvioinnin kohteita ovat

- teatteritaiteen osa-alueen taidot, kuten esiintymistaidot, ohjaukselliset taidot, visuaaliset taidot, dramaturgiset taidot
- vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot
- oppilaan omien tavoitteiden asettaminen ja niiden saavuttaminen
- oppilaan oma taiteellinen prosessi.

Opetussuunnitelman perusteissa määritellyjä arvioinnin kohteita voidaan tarkentaa paikallisesti. Oppilaitos kuvaa opetussuunnitelmassaan eri opintokokonaisuuksien arvioinnin kohteet ja arvioinnin antamisen tavat.

Perusopinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea teatteritaiteen perustaitojen harjoittelua ja kehittämistä. Arvioinnissa painottuvat erityisesti esiintymis- ja vuorovaikutustaidot sekä teatteriesityksen valmistusprosessi ja siihen liittyvä sanasto. Perusopintojen aikana painottuvat erityisesti vuorovaikutus- ja ryhmätyötaidot sekä pitkäjänteisen ja sitoutuneen työskentelyn merkitys. Syventävissä opinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea teatteritaiteen taitojen laajentumista. Arvioinnissa painottuvat erityisesti oma taiteellinen prosessi, tavoitteenasettelu ja teatteritaiteen osa-alueen taitojen syventyminen.

Teatteritaiteen laajan oppimäärän lopputyö on taiteellinen oppimisprosessi, joka toteutuu esityksenä tai osana esitystä. Oppilas suunnittelee, valmistaa ja toteuttaa syventävien opintojen aikana lopputyön yksin tai ryhmässä. Lopputyön perusteella kirjoitetaan raportti, jossa oppilas reflektoi ja prosessoi omaa oppimistaan ja taiteellista toimintaansa. Lopputyön arvioinnissa painottuvat arvioinnin kohteista erityisesti oma taiteellinen prosessi ja teatteritaiteen osa-alueen taidot. Sen arvioinnissa otetaan huomioon taiteellinen työ, taitojen kehittyminen ja työlle asetetut tavoitteet sekä oppimis- ja työskentelyprosessi ja sen reflektointi. Lopputyöllä on vähintään kaksi arvioijaa.

GRUNDERNA FÖR LÄROPLANEN FÖR DEN GRUNDLÄGGANDE KONSTUNDERVISNINGEN 2017/FÖRDJUPAD LÄROKURS

1 LÄROPLAN

1.1 Läroplanssystemet och utarbetandet av läroplanen

Styrsystemet för grundläggande konstundervisning består av följande delar:

- Lagen (633/1998) och förordningen (813/1998) om grundläggande konstundervisning
- Utbildningsstyrelsens föreskrift om grunderna för läroplanen för den grundläggande konstundervisningen
- läroplanen som godkänts av utbildningsanordnaren.

Utbildningsanordnaren utarbetar och godkänner en läroplan för varje konstområde enligt de grunder för den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning som Utbildningsstyrelsen fastställt. Utbildningsanordnaren preciserar och kompletterar grunderna för läroplanen i sin läroplan.

Vid utarbetandet av läroplanen beaktas elevernas individuella behov och färdigheter, traditionen inom konstområdet och det lokala kulturarvet, nationella och internationella förändringar inom konstområdet, kraven för fortsatta studier samt särprägel hos läroanstalten och dess verksamhetsmiljö.

Läroanstaltens läroplan utarbetas i samarbete med läroanstaltens lärare och i mån av möjlighet också med eleverna, vårdnadshavarna och andra aktörer. Samarbetet med olika aktörer stöder en lyckad läroplansprocess.

1.2 Läroplanens innehåll

Läroplanen ska innehålla följande:

- läroanstaltens verksamhetsidé
- läroanstaltens värden, syn på lärandet, lärmiljö och arbetssätt
- läroanstaltens verksamhetskultur
- studiernas uppbyggnad och omfattning
- de allmänna målen för studierna
- studiehelheter för de gemensamma studierna, deras mål, innehåll och föremål för bedömningen
- studiehelheter för de fördjupade studierna, deras mål, innehåll och föremål för bedömningen samt kriterierna för bedömningen av den fördjupade lärokursen
- bedömning av lärandet

- individualisering av lärokursen
- principer för elevantagningen
- samarbete med vårdnadshavarna och andra aktörer
- kontinuerlig utveckling av verksamheten

Utbildningsanordnaren fastställer klart och exakt målen, innehållet och den beräknade omfattningen för studiehelheterna för de grundstudier och fördjupade studier som ingår i den fördjupade lärokursen så att eleverna och deras vårdnadshavare får tillräcklig information om studierna.

Utbildningsanordnaren planerar och genomför läroanstaltens årliga utbud av undervisning utgående från läroplanen. Utbildningsanordnaren utvärderar utbildningen samt deltar i extern utvärdering av verksamheten [Lagen om grundläggande konstundervisning (633/1998) 7 § (ändrad genom lag 1301/2013)]. Genomförandet av läroplanen följs upp och den vidareutvecklas som en del av denna uppgift.

Enligt 5 a § i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986, ändrad genom lag 1329/2014) ansvarar utbildningsanordnaren för att det i samarbete med personalen och eleverna årligen görs upp en jämställdhetsplan för läroanstalten i fråga. I stället för en årlig genomgång kan en plan utarbetas för högst tre år i sänder. Jämställdhetsplanen kan också införlivas i läroplanen eller i någon annan plan vid läroanstalten.

Enligt 6 § 2 mom. i diskrimineringslagen (1325/2014) ska utbildningsanordnaren se till att läroanstalten har en plan för de åtgärder som behövs för att främja likabehandling. Planen för likabehandling kan ingå i läroplanen.

2 UTGÅNGSPUNKTERNA FÖR DEN GRUNDLÄGGANDE KONSTUNDERVISNINGEN

2.1 Den grundläggande konstundervisningens uppgift

Grundläggande konstundervisning är målinriktad och från nivå till nivå framskridande undervisning inom olika konstområden som i första hand riktar sig till barn och unga. Den grundläggande konstundervisningens uppgift är att ge eleverna möjligheter att studera konst långsiktigt, målmedvetet och i enlighet med sina egna intresseområden. I undervisningen skapas förutsättningar för utvecklandet av ett förhållande till konst och ett livslångt intresse för ett konstområde. Undervisningen utvecklar det kunnande som är kännetecknande för konstområdet och ger eleverna färdigheter att söka sig till yrkesutbildning och högskoleutbildning inom konstområdet i fråga.

Den grundläggande konstundervisningens uppgift är att bygga en hållbar framtid med konstens medel. Undervisningen bygger på ett pluralistiskt kulturarv i förnyelse. I undervisningen i ett konstområde stärks elevens färdigheter i självständigt uttryck och självständig tolkning och värdering. Studierna stöder utvecklandet av elevernas kreativa tänkande och delaktighet. Den grundläggande konstundervisningen stärker uppbyggandet av elevernas identitet och utvecklingen av deras kulturella läskunnighet.

Den grundläggande konstundervisningen skapar förutsättningar för utveckling av konst och konstfostran i Finland. Den grundläggande konstundervisningens uppgift uppfylls i samarbete med andra läroanstalter och aktörer som ger konstfostran lokalt, på riksnivå och internationellt.

2.2 Värdegrund

Grunderna för läroplanen för den grundläggande konstundervisningen baserar sig på en värdegrund, enligt vilken den grundläggande konstundervisningen bygger på respekt för mänskliga rättigheter, jämställdhet, jämlikhet och kulturell mångfald. Människan påverkar sitt liv genom att verka i växelverkan med andra människor och med sin omgivning. Den grundläggande konstundervisningen bygger på uppfattningen att människan är unik och värdefull som individ och som medlem i olika gemenskaper. I undervisningen beaktas jämställdheten mellan könen och könets mångfald. Undervisningen hjälper eleverna att växa som människor genom att utveckla tankefärdigheter och skapande.

Utgångspunkten för undervisningen är de sätt att producera och presentera kunskap som är utmärkande för konstområdet i fråga. De estetiska, etiska och ekologiska frågor som är en del av konsten leder eleverna att reflektera över och bedöma vad som är viktigt och meningsfullt i livet. I den grundläggande konstundervisningen skapas en grund för en socialt och kulturellt hållbar framtid.

2.3 Synen på lärandet

Grunderna för läroplanen för grundläggande konstundervisning bygger på en syn på lärandet enligt vilken eleven är en aktiv aktör. Eleven lär sig ställa upp mål och arbeta

i riktning mot målen både självständigt och tillsammans med andra. Positiva känsloupplevelser, glädjen över att lära sig och nyskapande verksamhet främjar lärandet och uppmuntrar eleverna att utveckla sitt eget kunnande. Upplevelser och växelverkan med omgivningen liksom användning av olika sinnen och kroppslighet är viktiga med tanke på lärandet.

Inom den grundläggande konstundervisningen innebär lärandet att individuellt och kollektivt bygga upp kunskap och färdigheter, som stärker elevens kulturella delaktighet och ökar hans eller hennes välbefinnande. Lärandet är inom alla konstområden en holistisk och interaktiv process, som utvecklar elevens kunnande och färdigheter på ett mångsidigt sätt. Lärprocessen bildar en oskiljaktig del av hur individen växer som människa och hur ett gott liv byggs upp i samhället.

Eleverna handleds att förstå sina erfarenheter, bli medvetna om sitt eget sätt att lära och använda denna kunskap för att utveckla sitt eget lärande. Att öva och att lära sig att öva är viktigt med tanke på utvecklandet av färdigheterna. Sporrande och uppmuntrande handledning och respons under inlärningsprocessen stärker elevens tro på sina egna möjligheter. Att ge och få mångsidig, positiv och realistisk respons är en central del av den växelverkan som främjar lärandet.

2.4 De gemensamma målen för den fördjupade lärokursen

Målet för den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning är att skapa förutsättningar för ett livslångt förhållande till konst och aktiv kulturell delaktighet. Studierna i den fördjupade lärokursen i konstområdet ger möjligheter att utveckla sitt kunnande mångsidigt och målmedvetet och att njuta av konst. Eleverna uppmuntras att använda konsten som ett medel för samarbete, påverkan och delaktighet.

Målet med den fördjupade lärokursen är att öka elevernas glädje över att lära sig, studiemotivationen och det kreativa tänkandet genom att uppmärksamma deras styrka, potential och föremål för intresse. Eleverna uppmuntras att ställa upp egna lärandemål och göra sina val i fråga om studierna utgående från dem. Då studierna inom konstområdet framskrider vägleds eleverna att ta allt mer ansvar för sitt eget lärande.

Studierna i den fördjupade lärokursen ger eleverna möjligheter att utveckla sådana uttrycksmedel inom konstområdet som är betydelsefulla för dem. Eleverna uppmuntras att tolka och värdera en kulturellt mångfaldig verklighet med konstens medel. Den multilitteracitet som utvecklas i studierna stöder elevernas kritiska tänkande och inlärningsfärdigheter. Eleverna leds in på att granska konstområdet också som ett historiskt och samhällsligt fenomen.

3 GENOMFÖRANDET AV STUDIERNÄ

3.1 Lärmiljöerna

I den grundläggande konstundervisningen avses med lärmiljöer utrymmen och platser samt gemenskaper och praxis, där studierna och lärandet inom konstformen sker. Utgångspunkten är att lärmiljöerna ska vara fysiskt, socialt och psykiskt trygga. De är öppna och positiva till sin atmosfär och uppmuntrar och inspirerar eleverna att utveckla sitt kunnande.

Syftet med mångsidiga lärmiljöer är att stödja elevernas växande och inspirera dem att lära sig. De ger också varje elev möjligheter till upplevelser av att lyckas och kunna. Målet är att lärmiljöerna ska skapa förutsättningar för sådant aktivt och långsiktigt arbete som är kännetecknande för konstformen, både självständigt och tillsammans med andra. Vid utvecklandet av lärmiljöer beaktas också tvärkonstnärligt kunnande.

Vid planeringen och utvecklandet av lärmiljöerna beaktas elevernas behov, färdigheter och intresseområden samt sådant förkovrande av kunskaper som sker utanför läroanstalten. Ändamålsenliga utrymmen, arbetsredskap, material och användning av ändamålsenlig informations- och kommunikationsteknik ger möjligheter att studera inom konstområdet i enlighet med grunderna för läroplanen. Vid valet av lärmiljöer beaktas de möjligheter som erbjuds av aktörer utanför läroanstalten. Samarbetsprojekt med aktörer och organisationer inom andra branscher ger studierna ett socialt och samhälleligt perspektiv.

3.2 Verksamhetskulturen

Verksamhetskulturen i en läroanstalt för grundläggande konstundervisning utformas genom tolkningen av de normer som styr arbetet, etablerad praxis och de tanke- och arbetssätt som dess medlemmar omfattar. En gemensam verksamhetskultur befrämjar en undervisning som är förenlig med den grundläggande konstundervisningens uppgift, värdegrund och syn på lärandet. Verksamhetskulturen syns i all verksamhet och påverkar elevens upplevelse av delaktighet och undervisningens kvalitet.

Målet för den grundläggande konstundervisningen är att skapa en verksamhetskultur som främjar lärande och välbefinnande, vilket förutsätter äkta möten mellan människor och uppmärksam och respektfull växelverkan. Utgångspunkten är att medlemmarna i gemenskapen ska känna sig delaktiga, vilket skapas genom gemensamt arbete och respekt och genom att alla inkluderas i verksamheten. I verksamhetskulturen godkänns också att man lär sig genom att misslyckas. I vardagens val och verksamhet beaktas en hållbar livsstil, kulturell mångfald, språkmedvetenhet och upphovsrätt.

Utvecklingen av verksamhetskulturen innebär också att kontinuerligt utveckla pedagogiken och kompetensen inom konstområdet. Hur läroanstalten leds och hur vardaglig praxis inom undervisningen organiseras, planeras, genomförs och bedöms är viktiga aspekter i utvecklingen av verksamhetskulturen. Öppen och konstruktiv växelverkan behövs både i det interna samarbetet inom läroanstaltens gemenskap och i samarbetet med vårdnadshavarna och andra aktörer.

4 STUDIERNAS OMFATTNING OCH UPPBYGGNAD

4.1 Studiernas omfattning

Den grundläggande konstundervisningens fördjupade lärokurs har en beräknad omfattning om sammanlagt 1300 timmar, varav grundstudiernas beräknade andel är 800 timmar och de fördjupade studiernas 500 timmar. Som grund för beräkningen av studiernas omfattning har använts en 45 minuters lektion. Utbildningsanordnaren beslutar om den beräknade omfattningen av den förberedande undervisning för barn under skolåldern som föregår grundstudierna.

Undervisningen bör ha en sådan omfattning att det är möjligt att uppnå de mål och innehåll som fastställts i läroplanen för lärokursen för konstområdet. Grundläggande konstundervisning enligt den fördjupade lärokursen bör ordnas på ett flexibelt sätt som tar hänsyn till konstformens natur, elevens ålder, tidigare kunskaper och färdigheter samt de undervisningsmetoder som används.

4.2 Studiernas uppbyggnad

Den fördjupade lärokursen inom de olika konstområdena består av grundstudier och fördjupade studier inom konstområdet samt eventuell förberedande undervisning för barn under skolåldern. De riksomfattande målen och det centrala innehållet i grundstudierna och de fördjupade studierna samt de allmänna målen för förberedande undervisning för barn under skolåldern fastställs per konstområde i dessa grunder för läroplanen. Grundläggande konstundervisning kan också ordnas för vuxna.

Syftet med grundstudierna i den fördjupade lärokursen är målmedveten träning och långsiktigt utvecklande av de färdigheter som är centrala inom konstområdet. Syftet med de fördjupade studierna är att bredda och inrikta studierna. Både i grundstudierna och i de fördjupade studierna kan ingå studiehelheter som är sinsemellan alternativa.

Utbildningsanordnaren fastställer studiehelheterna för grundstudierna och de fördjupade studierna, deras mål, innehåll och beräknade omfattning på basis av grunderna för läroplanen. Mål, innehåll och omfattning för en eventuell förberedande undervisning för barnen under skolåldern fastställs i en lokal läroplan.

5 INDIVIDUALISERING AV LÄROKURSEN

Utbildningsanordnaren beskriver i sin läroplan de förfaringssätt genom vilka man vid behov kan individualisera lärokursen så att den motsvarar elevens förutsättningar att studera och lära sig. I sådana fall utarbetas för eleven en individuell studieplan i samarbete med eleven och vårdnadshavaren. I den fastställs studiernas individualiserade mål, innehåll, studietid, genomförande av undervisningen, behövliga stödåtgärder och bedömningsförfarandet.

6 BEDÖMNING AV LÄRANDET

6.1 Bedömningens uppgift och mål

Syftet med bedömningen är att handleda elevernas lärande och stöda deras framsteg i studierna. Genom respons leds eleven i sina studier i riktning mot sina egna mål och till att förstå sin egen läroprocess. Bedömningen ska uppmuntra eleverna att lära sig, den ska vara mångsidig, rättvis och etiskt hållbar.

6.2 Bedömning under studierna

Eleverna handleds i sitt lärande och de bedöms mångsidigt under de olika skedena av läroprocessen. Bedömningen och den fortlöpande responsen som ges utgående från den sker i växelverkan och främjar elevernas delaktighet. Eleverna får reflektera över sitt eget lärande genom att utveckla förmågan till självvärdering och kamratbedömning. Eleverna uppmuntras att iakttä sitt eget arbete och det gemensamma arbetet och ge konstruktiv respons.

Bedömningen under studierna baserar sig på målen, innehållet och bedömningsområdena i de gemensamma studierna och de fördjupade studierna, vilka beskrivs i läroplanen.

De områden inom konstområdet som ska bedömas och principer och praxis för bedömningen görs bekanta för eleven. Eleverna och deras vårdnadshavare får information om de studiehelheter som eleven slutfört under året på det sätt som anges i utbildningsanordnaren läroplan.

När studierna i den fördjupade lärokursen i konstområdet avslutas får eleven ett betyg över de fullgjorda studierna. I betyget ges en verbal bedömning av de grundstudier som eleven fullgjort.

Bedömningen under studierna i den fördjupade lärokursen preciseras närmare i avsnitten om de enskilda konstområdena i dessa grunder för den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning.

6.3 Identifiering av kunnande och tillgodoräknande av studier

Eleverna har rätt att få studier som de tidigare avlagt, eller kunnande som de skaffat sig på annat sätt, och som motsvarar läroplanens mål och centrala innehåll, bedömda och tillgodoräknade. Tillgodoräknandet av kunnande sker på basis av utredningar om elevens studier eller kunnande samt i förhållande till målen för och innehållet i den studiehelhet som ska tillgodoräknas. Också då en elev övergår från en lärokurs till en annan går man vid identifieringen och tillgodoräknandet av kunnandet till väga på det sätt som beskrivs ovan.

6.4 Bedömning av lärokursen

Eleven får ett avgångsbetyg för den fördjupade lärokursen i konstområdet inom den grundläggande konstundervisningen efter att hen fullgjort både de grundstudier och de fördjupade studier som ingår i den fördjupade lärokursen.

I de fördjupade studierna i den fördjupade lärokursen i konstområdet ingår ett slutarbete. Slutarbetet bedöms som en del av studierna i den fördjupade lärokursen i konstområdet.

Bedömningen av den fördjupade lärokursen baserar sig på målen, innehållet och bedömningsområdena för studiehelheterna i de fördjupade studierna, vilka beskrivs i läroanstaltens läroplan samt på de bedömningsgrunder och bedömningskriterier för hela den fördjupade lärokursen som beskrivs i läroanstaltens läroplan.

För elevens studier i den fördjupade lärokursen ges en verbal bedömning och ett sifferbetyg. I avgångsbetyget från den fördjupade lärokursen ges en verbal bedömning av de studier inom den fördjupade lärokursen som eleven fullgjort. På begäran får eleven sifferbetyget i sitt avgångsbetyg från den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning.

I läroplanen bestäms hur man ska begära sifferbetyg.

Vid sifferbedömningen används följande skala:

Utmärkt 5

Berömlig 4

God 3

Nöjaktig 2

Godkänd 1

Bedömningen av den fördjupade lärokursen preciseras närmare i avsnitten om de enskilda konstområdena i dessa grunder för den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning.

6.5 Betygen och de uppgifter som ska antecknas i dem

Avgångsbetyg från grundstudierna i den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning

Avgångsbetyget från grundstudierna i den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning ska innehålla följande uppgifter:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens namn
- läroanstaltens namn
- konstområdet
- elevens namn och personbeteckning
- studietiden i år

- fullgjorda grundstudier och deras omfattning
- verbal bedömning av de fullgjorda studierna
- rektors underskrift och läroanstaltens stämpel
- kommunens beslut om godkännande av läroplanen för den fördjupade lärokursen i konstområdet inom den grundläggande konstundervisningen (datum) eller datum för erhållande av tillstånd av undervisnings- och kulturministeriet att ordna utbildningen
- omnämnande att utbildningen har genomförts enligt de av Utbildningsstyrelsen fastställda grunderna för den grundläggande konstundervisningens fördjupade kurs 2017.

Avgångsbetyget från den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning kan innehålla bilagor.

Avgångsbetyg från den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning

Avgångsbetyget från den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning ska innehålla följande uppgifter:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens namn
- läroanstaltens namn
- konstområdet
- elevens namn och personbeteckning
- studietiden i år
- de grundstudier inom den fördjupade lärokursen som eleven fullgjort
 - studiehelheternas namn och omfattning
- de fördjupade studier som eleven fullgjort
 - studiehelheternas namn och omfattning
 - ämnet för det slutarbete som ingår i de fördjupade studierna
- verbal bedömning av de fullgjorda studierna i den fördjupade lärokursen
- eventuellt vitsord för de fullgjorda studierna inom den fördjupade lärokursen
- rektors underskrift och läroanstaltens stämpel
- kommunens beslut om godkännande av läroplanen för den fördjupade lärokursen i konstområdet inom den grundläggande konstundervisningen (datum) eller datum för erhållande av tillstånd av undervisnings- och kulturministeriet att ordna utbildningen
- eventuell vitsordsskala
- omnämnande att utbildningen har genomförts enligt de av Utbildningsstyrelsen fastställda grunderna för den grundläggande konstundervisningens fördjupade kurs 2017.

Avgångsbetyget från den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning kan innehålla bilagor.

Intyg över deltagande för de studier en elev fullgjort i den fördjupade lärokursen i grundläggande konstundervisning.

En elev ges på begäran ett intyg över de studier i den fördjupade lärokursen i den grundläggande konstundervisningen som hen fullgjort, om studierna avbryts eller om eleven behöver det av någon annan orsak. Intyget över deltagande kan innehålla bilagor.

11 MUSIK

Målet för den fördjupade lärokursen i musik inom ramen för den grundläggande konstundervisningen är att skapa förutsättningar för ett gott förhållande till musiken. Målet är att eleven utvecklar sitt musikaliska kunnande och gläder sig över att lära sig. Undervisningen ger färdigheter för ett självständigt musikintresse och för fortsatta musikstudier på andra utbildningsstadier enligt elevens mål.

Förutom att förkovra sina musikaliska färdigheter uppmuntras eleven i sina studier också till estetiska upplevelser, kreativt tänkande och kreativ produktivitet samt till att söka nya lösningar. Då studierna framskrider lär sig eleven känna sina musikaliska styrkor och hittar sitt eget sätt att uttrycka sig genom musicerande. Undervisningen stärker utvecklingen av en positiv självbild och ett sunt självförtroende hos eleven och elevens kommunikativa färdigheter. Eleven handleds att genom att göra och delta förstå musikens betydelse som ett fenomen som är en del av kulturen som helhet. På så sätt blir det egna musikintresset en del av en levande och fungerande musikkultur och av hela konstfältet.

11.1 Förberedande musikundervisning för barn under skolåldern

Målet för den förberedande musikundervisningen är att utveckla barnets kreativitet, musikaliska färdigheter och självförtroende. Positiva musikaliska upplevelser utgör en grund för ett gott förhållande till musiken och för senare musikstudier. Genom verksamhet i lekens form främjas barnets färdigheter att vara med i en grupp och att lära sig. Erfarenheterna och upplevelserna stärks genom att man i verksamheten beaktar lärande genom flera sinnen och de möjligheter som andra konstformer erbjuder. I den förberedande musikundervisningen kan ingå förberedande undervisning för instrumentala studier. Utbildningsanordnaren beslutar om målen, innehållet och omfattning för eventuell förberedande undervisning för barn under skolåldern.

11.2 Grundstudier i musik

Syftet med grundstudierna är att inspirera eleverna till målmedvetna studier i musik och långsiktigt utvecklande av de musikaliska färdigheterna. Utgångspunkten för studierna är elevens styrkor och intresseområden. Genom att erbjuda möjligheter till mångsidig musikalisk verksamhet utvecklar grundstudierna i musik elevens musikaliska och kreativa tänkande. Utbildningsanordnaren fastställer studiehelheterna inom grundstudierna, deras mål, innehåll och omfattning utgående från läroplansgrunderna. En enskild studiehelhet kan innehålla mål från olika målområden inom grunderna. I grundstudierna kan ingå alternativa studiehelheter.

Mål

Framförande och uttryck

Undervisningens mål är att

- uppmuntra eleven att hitta sina egna musikaliska styrkor och uttrycksmedel
- handleda eleven i levande musikaliskt uttryck
- uppmuntra eleven i att öva sig i att hantera uppträdande i olika situationer
- uppmuntra eleven att lära känna också andra konstformers uttrycksmedel samt till växelverkan mellan olika konstformer.

Att lära sig att lära sig och övning

Undervisningens mål är att

- handleda eleven i att lära sig färdigheter i instrument- och ensemblemusicerande med målet att eleven självständigt behärskar sitt instrument och sitt uttryck
- handleda eleven i att öva regelbundet och i att bedöma det som han eller hon lärt
- handleda eleven i att spela på gehör samt läsa och tolka de sätt att skriva musik som är kännetecknande för denna musikgenre
- uppmuntra eleven i att tillämpa sina färdigheter att gestalta musik i sitt musicerande
- ge eleven tillfällen att bekanta sig med musikteknologi som arbetsredskap
- handleda eleven i att använda ergonomiskt riktiga sätt att spela och förnuftiga övningsmetoder
- handleda eleven i att iaktta sin ljusomgivning och skydda sin hörsel.

Lyssnande och gestaltning av musik

Undervisningens mål är att

- handleda eleven i att lyssna på sitt eget musicerande och anpassa det till en del av den ljudande musikaliska helheten
- handleda eleven i att utveckla sin förmåga att läsa och skriva musik
- handleda eleven i att identifiera särdragen i musiken och gestalta musikens strukturer
- stöda eleven i att utvecklas till en aktiv musiklyssnare.

Komposition och improvisation

Undervisningens mål är att

- uppmuntra eleven att skapa sina egna musikaliska idéer och lösningar
- uppmuntra eleven att öva de grundläggande färdigheterna i improvisation, arrangemang och komposition.

Det centrala innehållet

Det centrala innehållet i grundstudierna i musik är att eleven mångsidigt ska sätta sig in i det instrument som han eller hon valt eller i instrumentens grundläggande teknik, repertoar och uttrycksmöjligheter. Integrering av olika innehållsområden i undervisningen stärker ett helhetmässigt gestaltande av musiken. I studierna bekantar man sig mångsidigt med den repertoar som lämpar sig för de valda instrumenten, med olika instrumentensembler, musikens arbetsredskap och arbetssätt med beaktande av

eleven s mål. Att utveckla färdigheterna i gemensamt musicerande och gestaltning av musiken är en viktig del av studierna. Utbildningsanordnaren kan utvidga studiernas innehåll utgående från de lokala undervisningsmålen och behoven.

11.3 Fördjupade studier i musik

I de fördjupade studierna i musik fördjupar eleven sitt kunnande genom att bredda och inrikta sina studier på det sätt han eller hon väljer utgående från utbildningsanordnarens utbud. Under studiernas gång planerar och genomför eleven ett slutarbete inom den fördjupade lärokursen som visar att han eller hon behärskar de musikaliska tanke- och uttryckssätten. Eleven ställer upp målen för slutarbetet och beslutar i samarbete med lärarna och utgående från läroanstaltens utbud hur slutarbetet ska genomföras. Slutarbetet kan bestå av olika helheter och koncentreras på ett visst fördjupat kunnande.

Utbildningsanordnaren fastställer utgående från läroplansgrunderna de lokala studiehelheterna, deras mål och innehåll samt omfattning. I de fördjupade studierna kan ingå studiehelheter som är alternativa sinsemellan. Genom att utnyttja dem kan utbildningsanordnaren planera olika inriktningsalternativ som eleven kan välja mellan. De alternativa studiehelheterna och inriktningsalternativen planeras så att de stöder genomförandet av slutarbetena. En enskild studiehelhet kan innehålla mål från olika målområden i läroplansgrunderna.

Mål

Framförande och uttryck

Undervisningens mål är att

- handleda eleven i att fördjupa sitt musikaliska uttryck
- uppmuntra eleven att vidareutveckla de färdigheter som behövs för att tolka och framföra musik i enlighet med de prioriteringar eleven valt
- uppmuntra eleven att använda musik mångsidigt som uttrycksmedel
- handleda eleven i att i sitt eget uttryck också tillämpa andra konstformers uttrycksmedel.

Att lära sig att lära sig och övning

Undervisningens mål är att

- hjälpa eleven att ställa upp mål för sina studier och rikta in sitt eget lärande
- handleda eleven i att värdera sina framsteg och njuta av sitt kunnande
- handleda eleven i att öva en repertoar som utvecklar färdigheterna både självständigt och som medlem i en grupp
- handleda eleven i att sköta om sin fysiska funktionsförmåga samt ergonomi och hörselskydd vid musicerandet.

Lyssnande och gestaltning av musik

Undervisningens mål är att

- handleda eleven i att lyssna på och utveckla sitt musicerande både som solist och som medlem i en grupp

- handleda eleven i att iaktta musik som spelas och musik som notskrift mångsidigt ur olika perspektiv
- handleda eleven i att gestalta musikens strukturer och lagbundenheter
- handleda eleven i att utnyttja sin förmåga att lyssna och gestalta i utvecklandet av sitt musikerskap

Komposition och improvisation

Undervisningens mål är att

- uppmuntra eleven att i verk genomföra improviserade delar och delar som han eller hon själv arrangerat och att komponera egen musik
- uppmuntra eleven att utnyttja musikteknologins möjligheter och arbetsredskap

Det centrala innehållet

Det centrala innehållet i studierna är att eleven mångsidigt ska utveckla sina musikaliska uttryckssätt under personlig handledning, utvidga repertoaren samt förbättra de musicerings- och samarbetsfärdigheter som behövs i olika musikaliska ensembler. I studierna ingår också mångsidigt utvecklande av förmågan att gestalta musik, i att förstå kultur och i kreativt tänkande. Utbildningsanordnaren kan utvidga studiernas innehåll utgående från de lokala undervisningsmålen och behoven.

11.4 Musikundervisning för vuxna

I musikundervisningen för vuxna följs målen och det centrala innehållet i den fördjupade lärokursen i musik.

11.5. Arbetsmetoderna i musikundervisningen

I studierna inom ramen för den fördjupade lärokursen ligger tonvikten på personlig handledning av eleven. Samtidigt ser man till att eleven har möjlighet att mångsidigt skapa och studera musik i samarbete. Genom valet av arbetsmetoder kan man också stärka elevens motivation och förmåga att leda sig själv. Läroanstalten och läraren sörjer tillsammans för att studiemiljöerna utvecklas så att mångsidigt arbete och mångsidig användning av arbetsmetoder är möjliga i undervisningen. Man främjar mångsidiga arbetsmetoder bland annat genom att utnyttja teknologi på ett ändamålsenligt sätt. Färdigheterna att lära sig att lära sig utvecklas när eleven handleds i att planera och bedöma sitt arbete.

11.6 Bedömning av lärandet i musikundervisningen

Syftet med bedömningen av lärandet är att stöda elevens framsteg i musikstudierna. Handledande respons som ges i positiv anda är en viktig del av lärprocessen och undervisningen i musik. Dess syfte är att handleda eleven i att ställa upp egna mål och stöda eleven i att uppnå dem. Vid bedömning och respons beaktas utvecklingen av en god självkänsla och positiv självbild hos eleven. Vid bedömningen bör man vara

medveten om skillnaderna i elevernas temperament och se till att bedömningen gäller endast arbetet och uppnåendet av det målsatta kunnandet, inte elevens person. I den mångsidiga fortlöpande bedömningen ingår olika sätt att ge respons och handledning för självvärdering och kamratutvärdering.

Bedömningsområdena i den fördjupade lärokursen i musik är

- behärskande av instrumentet
- gestaltning av musiken och musikaliskt tänkande
- uttrycksförmåga
- färdigheter i gemensamt musicerande och samarbete
- förmåga att lära sig att lära sig

Inom grundstudierna är syftet med bedömningen av lärandet att handleda eleven särskilt i utvecklandet av musikaliska tanke- och uttrycksfärdigheter samt instrumentella färdigheter. Stärkandet av elevens självvärderingsfärdigheter stöder denna uppgift.

I de fördjupade studierna ska bedömningen stödja utvecklingen av elevens färdigheter i enlighet med inriktningen av elevens studier och slutarbetet. Utbildningsanordnaren beskriver i sin läroplan områdena för bedömningen av slutarbetet och bedömningskriterierna. Vid bedömningen av slutarbetet beaktas de mål som eleven ställt upp för sitt slutarbete.